בעזהשי"ת

קונטרס

אַשְׁרֵי יַלְדוּתֵינוּ

אַ ביכל פאר די קינדער שיחיו וואס אנטהאלט אין זיך

עובדות וסיפורי קודש

אויף מרן רבינו קודש הקדשים בעל דברי יואל זי"ע

לרגל די יומא דהילולא קדישא כ"ו מנחם אב תשע"א לפ"ק

ארויס געגעבן דורך:

תלמוד תורה יטב לב דרב"י מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קרית יואל - בני ברק

נערך ע"י המלמדים שיחיו

כיתה ח' (א-ב)

הר"ר יואל גרינוואלד הי"ו

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

דאס לעבן און שאפן

פון מרן רבינו הקדוש בעל דברי יואל זי״ע

געשילדערט אין קורצן לויט די סדר פון די יארן

תרמ״ז

דער רבי זי״ע איז געבוירן ח״י טבת, צו זיין גרויסן פאטער, רביה״ק בעל קדושת יו״ט זי״ע, בן רביה״ק בעל ייטב לב זי״ע, בן רביה״ק רבי אלעזר ניסן זי״ע, בן רביה״ק בעל ישמח משה זי״ע, און צו זיין מוטער, הרבנית הצדיקת חנה ע״ה, די טאכטער פון הגה״ק רבי יואל אשכנזי זצוק״ל, נאך וועמען דער רבי האט געהייסן.

תרנ״ב

אין עלטער פון 5 יאר, איז דער רבי פארהערט געווארן דורך הרה״ק רבי מרדכי'לע נאדבארנער זי״ע, און מיט זיין זכרון נפלא האט דער רבי אלעמאל געדענקט פילע ענינים וואס ער האט מקבל געווען פון אים, און ער פלעגט עם שטענדיג נאכזאגן,

שוין דעמאלס אין זיינע קינדער יארן, האט מען דערקענט אויף אים אז לגדלות נוצר, ער האט תופס געווען מיט א געוואלדיגע שנעלקייט אלעם וואס מען האט געלערנט מיט אים, נאך אין חדר האט מען געזען זיין קדושה וטהרה, כידוע, ס'איז מפורסם זיין עבודה און צדקה נאך אין די יונגע יארן.

תרנ״ד

אין עלטער פון 7 יאר, איז דער רבי א חתן געווארן, די קישור החיתון איז פארגעקומען אין זיין אפוועזנהייט דורך זיין פאטער, אין די שטאט ראזוואדאב, מיט הרבנית הצדיקת חוה ע״ה, די טאכטער פון הרה״ק רבי אברהם חיים הורוויץ זי״ע, דער פלאנטשער רב, א זון פון הרה״ק מראזוואדאב, וועלכער איז דאן געווען אין די לעצטע חדשים לימי חייו.

תרנ״ו

ט״ו סיון איז פארגעקומען די חתונה פון רבינ'ס ברודער מרן רביה״ק בעל "עצי חיים" זי״ע, ער איז דעמאלס געווען א קינד פון 9 יאר, און דער הייליגער שינעווער רב זי״ע, האט אים דעמאלס פארהערט אין די סוגיא פון שיקול הדעת, האט ער זיך אויסגעדריקט אויף אים אז ער האט א שיינעם שיקול הדעת.

תר״ס

דער רבי איז אריין לעול התורה והמצוות, ביי די סעודת בר מצוה האט ער געדרשנ'ט צוויי שעה כזקין וכרגיל, בפלפול דרוש ואגדה, וואס האט געמאכט שטוינען אלע צוהערער.

תרס״ד

אין יענעם יאר איז דער רבי נסמך געווארן להוראה פון 8 גדולי ישראל, צווישן זיי, די גאונים וקדושים וועלכע זענען אונז באקאנט: דער ערוגת הבושם זצ״ל, דער ערך ש״י זצ״ל, דער פרי השדה פון בוניהאד זצ״ל, און רבי יודא גרינפעלד דער סעמיהיילער רב זצ״ל.

ער האט דאן באקומען א כתב רבנות פון די ק״ק מוזשאי, דער רבי האט זיך דארט קיינמאל נישט באזעצט, אבער ער פלעגט דארט באזוכן עטליכע מאל א יאר.

כ״ג שבט האט דער רבי חתונה געהאט אין די שטאט סיגעט, מיט הרבנית הצדיקת מרת חוה ע״ה, די טאכטער פון הרה״ק מפלאנטש זי״ע, די חתונה איז אפגעראכטן געווארן ברוב פאר והדר, פון דעם זיווג האט דער רבי געהאט 3 טעכטער.

כ״ט שבט גלייך נאך די שבע ברכות איז זיין גרויסער פאטער רביה״ק מרן ה"קדושת יו״ט" זי״ע נסתלק געווארן, דער קדושת יו״ט האט זיך פאר זיין הסתלקות אויסגעדריקט אויפן רבי'ן: "אפילו ער וועט זיין אויפן שפיץ בארג וועט מען אים אויך נאכלויפן", און "וואויל וועט זיין פאר די שטאט וואו ער וועט זיין רב", דאס פלאץ פון קדויו״ט האט איבער גענומען רביה״ק מרן העצ״ח זי״ע.

אין חודש ניסן נאך די שלושים, האט זיך דער רבי באזעצט נעבן זיין שווער פלאנטשער רב, וועלכער האט דאן געוואוינט אין ראדמישלא, ער האט זיך דארט מסתופף געווען בצ״ק פון זיין שווער, וועלכער האט ארויסגעוויזן גרויס הערצה פאר זיין יונגן איידעם, ער פלעגט זיך בארימען פאר יעדן איינעם מיט זיין באליבטן איידעם, און ער פלעגט ארייננשיקן זיינע זקני חסידים זיך צו פראווען ביים רבי'ן, און ווען איינער פון זיינע חסידים האט ארויסגעוויזן אז ער האט נישט קיין חשק זיך צו פראווען ביי אזא יונגן רבי'ן, האט אים דער פלאנטשער רב געזאגט: "מיין איידעם וועט נאך זיין א אלטער רבי אבער אליין וועט ער בלייבן מיט זיין יונגן פנים".

אין יענע טעג איז דער רבי ארומגעפארן זיך מסתופף זיין בצל קדשם פון אסאך גאונים וצדיקים אין פוילן, צווישן זיי, הגה״ק בעל צבי לצדיק מבלאזשוב זי״ע, דער רבי האט אויך געהאט גרויס חשק צו פארן צו הרה״ק רבי יהושע'לע דזשיקעבער זי״ע בעל עטרת ישועה, אבער לא איסתייע מילתא.

תרס״ה

חודש חשון האט ער זיך צוריק באזעצט אין סיגעט, צו זיין נאנט צו זיין מוטער הרבנית הצדיקת ע״ה, אינמיטן יאר איז ער עטליכע מאל געפארן זיך מסתופף זיין בצ״ק פון זיין שווער.

אשרי ילדותינו

אין חודש אלול איז ער לויט די עצה פון הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, און פון הרה"ק מנאסאד זי"ע, אריבער וואוינען אין די שטאט סאטמאר, וואס דער נאמען האט דער רבי שפעטער פארוואנדלט אין א באגריף פון תורה און אידישקייט.

אין ערשטן שב"ק וואס ער איז דארט געקומען וואוינען, האט זיך שוין פארזאמלט פיל סיגעטער חסידים צו זיין שטוב ביי שלוש סעודות.

תרס"ו

אום חודש תשרי האט מען שוין געמאכט א באזונדערן מנין ביים רבי'ן אין שטוב, דער רבי האט געדאווענט פארן עמוד, אין די טעג פון שמיני עצרת און שמחת תורה זענען געקומען די ראשי הקהילה פון דעם חסיד'ישן בית המדרש אין די שטאט, זיי האבן איינגעלאדנט דעם רבי'ן ער זאל קומען פירן די הקפות ביי זיי אין ביהמ"ד, נאך א קורצע צייט האט מען געגרינדעט א ביהמ"ד פארן רבי'ן וואו ער האט דארט געפראוועט לויט די דרכים וואס ער האט מקבל געווען פון זיינע אבות הקדושים, עס האבן זיך דארט פארזאמלט אסאך תלמידים, און לויט זייער בקשה האט דער רבי אנגעהויבן צו פירן א ישיבה, אויף וואס ער האט זיך מוסר נפש געווען ביז זיין לעצטן טאג.

תרע"א

אין די ספירה טעג האט זיך דער רבי באזעצט אין די שטאט אורשיווע, וואו ער איז געווארן דארט רב, ער האט דארט אויפגעטון גרויסע זאכן אין אלע ענינים, ער האט דארט אויך מייסד געווען א גרויסע ישיבה, יענע תקופה איז געווען זייער באליבט פארן רבי'ן וואס דעמאלס איז ער געזעצן על התורה, ועל עבודתו הטהורה אן קיין שום טירדות, דער רבי האט זיך אמאל אויסגעדריקט: "אין אורשיווע האב איך געהאט שיינע נעכט".

תרע"ד

ז' ניסן איז נסתלק געווארן זיין מוטער הרבנית הצדיקת מרת חנה ע"ה, דער רבי איז דעמאלס געווען אין סיגעט איבער די שבעה, און נאך די שבעה איז ער צוריק געגאנגען קיין אורשיווע.

אין יענעם יאר האט ל"ע אויסגעבראכן די ערשטע וועלטס קריג וואס האט אויך דערגרייכט אין די געגנט פון אורשיווע, אסאך אידן זענען פון דארט אנטלאפן, און אויך דער רבי האט מחליט געווען איבערצולאזן די שטאט.

תרע"ה

י"ד תשרי, איז ער טאקע אוועק פון אורשיווע, ער האט זיך דעמאלס צוריקגעקערט קיין סאטמאר, וואו ער האט שוין דארט געהאט זיין ביהמ"ד פון די פריערדיגע יארן, דארט האט ער זיך אויפגעהאלטן ביז די ענדע פון די מלחמה, דארט האט ער אנגעהויבן צו פארשפרייטן זיין ליכטיגע אור אין זיין ביהמ"ד.

תרפ"א

י"א אלול האט פאסירט א טראגעדיע ביים רבי'ן, ווען עס איז נפטר געווארן זיין טייערע טאכטער הבתולה מרת אסתר ע"ה, דער רבי דערמאנט זיין אומגליק אין איינע פון זיינע תשובות.

תרפ"ד

י"ד אלול, האט דער רבי חתונה געמאכט זיין עלטסטע טאכטער הרבנית הצדיקת מרת חי' רוזא ע"ה, מיט הרהגה"צ ר' חנני' יו"ט ליפא זצ"ל, א זון פון זיין שוואגער דער קרעצקיער רב, הדב"נ מרן הקדושת יו"ט זי"ע, ר' ליפא'לע איז שפעטער געווארן סעמיהאל'ער רב, און שפעטער ראב"ד אין סאטמאר.

תרפ"ו

ו' שבט איז פלוצלונג נסתלק געווארן זיין ברודער רביה"ק מרן העצי חיים זי"ע, דער רבי האט אים מספיד געווען בבכי תמרורים, ארויסברעננגענדיג אז ער שפירט ווי ערשט יעצט איז נסתלק געווארן זיין פאטער.

דעמאלס האט זיך דער רבי משדך געווען מיט זיין ברודער, און געגומען פאר אן איידעם זיין עלטסטער זון הגה"ק רבי יקותיאל יהודא זצ"ל, וועלכער איז דאן געווען א בחור פון 14 יאר אלט, און ער איז דעמאלס אויפגענומען געווארן אלס סיגעטער רב ממלא מקום פון זיין טאטן, דער רבי האט אים געגומען פאר זיין טאכטער הבתולה הצדקנית מרת רחל ע"ה.

י' אדר האט זיך דער רבי געצויגן קיין קראלע, וואו ער איז אויפגענומען געווארן אלס רב, און ער האט דארט אויפגעטון אין יעדן ענין וואס עס דארף חיזוק, ווען דער פריער'דיגער קראלער רב הגה"ק רבי שאול בראך זצ"ל, דער קאשויער רב, איז געווען אויף א באזוך אין קראלע, האט ער זיך אויסגעדריקט: "איך דערקען נישט די שטאט פון די גרויסע תיקונים און דעם כוח החסידות וואס דער רבי האט דארט אריינגעברענגט, האט זיך דער רבי אויף דעם אנגערופן בענוות חן, אז אוודאי איז דאס נישט קיין קונץ נאכדעם וואס דער קאשויער רב איז דא געווען רב, דער רבי האט דארט אויפגעשטעלט א גרויסע ישיבה פאר תלמידים כדרך אבותיו הקדושים.

תרפ"ט

כסלו איז געגרינדעט געווארן אין טראנסעלוואניע אן ארגאניזאציע מיטן נאמען: "תומכי ישיבות" וואס דער ציל דערפון איז געווען אויפצוהייבן דעם קרן התורה, צו פארגרינגערן פון די ראשי ישיבות, דעם עול פון די ישיבות, דאס האט געדארפט צו דינען אז אלע ק"ק זאלן נעמען א געוויסן אפצאל פון די אנשי הקהילה, און דערמיט אויסצוהאלטן די ראשי הישיבות, דער רבי האט זיך דאן אריינגעלייגט בעובי הקורה צווישן די גדולי הרבנים, אויפצופאסן און שטיין על המשמר, ס'זאל ח"ו נישט זיין א תקנה וואס זאל זיין נגד רוח התורה.

אשרי ילדותינו

תר״צ

ט״ז כסלו, איז פארגעקומען די חתונה פון זיין טאכטער הרבנית הצדיקת רחל ע״ה מיט הגה״ק רבי יקותיאל יהודא ט״ב זצ״ל אבד״ד סיגעט, מען האט דאן געזאגט אז מען האט נאך נישט געזען דאס גלייכן פון אזא חתונה אין מדינת טראנסעלוואניע, אזוי פיל גדולי ישראל אונטער איין דאך.

תרצ״א

ר״ח ניסן, האט פאסירט א שרעקליכע טראגעדיע, מיט די פלוצים'דיגע פטירה פון די טאכטער פון רבי'ן הרבנית הצדיקת רחל ע״ה די סיגעטער רעבעצין, ביי די לוי' האט דער רבי געהאלטן א הארצרייסנדיגע הספד און געזאגט: הגם היינט איז ר״ח מען טאר נישט מספיד זיין, אבער עס ווערט געברענגט אין של״ה הק', אז א גרויסער בעל חטא מעג זיך מתודה זיין, די צדיקת איז נישט נפטר געווארן נאר אין מיינע זינד, און דער רבי האט אנגעהויבן זאגן מיט א הויך קול: חטאתי עוויתי פשעתי, און דער גאנצער ציבור האט מיטגעוויינט, (דאס האט דערציילט מרן רבינו ז״ל בעל ברך משה, ביי זיין הספד אויפן רבי'ן זי״ע)

תרצ״ב

חודש אדר, האט דער רבי געטון גאר אסאך ווענגן די ארטאדאקסישע קאנצעלריי, ער איז געשטאנען על המשמר במלחמת ה' בגבורים אכטונג צו געבן אויף די קאנצעלריי אז ס'זאל ח״ו נישט אריינפאלן אין פרעמדע הענט.

חמשה עשר באב, איז דער רבי אנגעקומען דאס ערשטע מאל אין ארה״ק ארץ ישראל, ער האט דאן באזוכט ביי די גדולי ירושלים, און האט ביי יענעם ערשטן באזוך אויפגעשטעלט דאס ביהמ״ד ״אוהל רחל״ אויפן נאמען פון זיין טאכטער הרבנית הצדיקת מרת רחל ע״ה.

ווען ער איז אנגעקומען אהיים אין קראלע, איז אים אנגעקומען א בריוו פון די רבני ירושלים, אז אזוי ווי עס איז נסתלק געווארן דער ירושלימער רב הגה״ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי״ע, שלאגן זיי פאר ער זאל קומען איבערנעמען דאס רבנות, דער רבי האט דעמאלס ענטזאגט צוליב געוויסע טעמים, (ווי דער רבי האט געענטפערט א בריוו, וואס איז געדריקט אין דברי יואל מכתבים).

תרצ״ד

י״ב אדר איז דער רבי אויפגענומען געווארן אלס רב אין די עיר ואם בישראל סאטמאר, די שטאט סאטמאר וואס האט זוכה געווען אז מען זאל רופן דעם הייליגן רבי'ן אויף איר נאמען, אויך דארט האט דער רבי אויפגעטאן גדולות ונצורות מעמיד צו זיין הדת על תילה, און מתקן זיין אלע עניני הדת, זיין ישיבה וואס ער האט מיט געברענגט מיט זיך האט זיך דארט שטארק פארברייטערט, עס האבן געלערנט דארטן 400 בחורים.

תרצ״ז

י״ג אלול האט דער רבי חתונה געהאט בזוו״ש מיט הרבנית הצדיקת מרת אלטא פייגא ע״ה, די טאכטער פון הרה״צ רבי אביגדור שפירא זצ״ל דער טשענסטעכוביבער רבי, די רעבעצין איז געווארן זיין געטרייע לעבנס באגלייטערן.

תש״ג

ווען עס איז געווען די שווערע צייטן, האט דער רבי געהאט גרויסע פארבינדונגען מיט די עסקנים פון אויסלאנד, צו ראטעווען נפשות ישראל פון פוילן און גאליציע, וואס די נאצים ימ״ש האבן אויסגעהרג'עט פון זיי.

תש״ד

חודש אדר, איז דער רבי אנטלאפן פון די שטאט סאטמאר אינמיטן די נאכט, מיטן חשבון אדורכצוגייך די גרעניץ קיין רומעניא, אבער ער איז פארכאפט געווארן, און פארשפארט געווארן אין די שטאט קלויזנבורג, ער איז דארט אריינגעשטעלט געווארן אין געטא, חודש סיון, איז ער אוועקגעפירט געווארן צו די שטאט פעסט צו דעם לאגער ״קאלאמבוס״, פון דארט איז ער אריבערגעפירט געווארן קיין בערגן בעלזן, שבעה עשר בתמוז איז ער אנגעקומען קיין בערגן בעלזן, עס איז נישט צו משער זיין דעם רבינס גרויסע מסירות נפש אין יענע טעג, וואס זיין לעבן האט געהאנגען אויף א האר, און ער האט ווייטער ממשיך געווען מיט זיין הייליגע עבודה אן קיין שום שינוי, און מן השמים האט מען אפגעהיטן ער זאל בלייבן מיט זיין בארד, בכלל איז דער גאנצער אופן ווי אזוי דער רבי איז ניצול געווארן וואנדערליך, אין א צייט וואס מען האט געזוכט דעם רבי'ן ווייל זיי האבן קודם געוואלט אומברענגען אלע מנהיגים כדי צו צוקלאפן דאס גייסט פונעם פאלק.

תש״ה

י״ח כסלו, איז ער אוועקגעפארן פון בערגן בעלזן, נאך א נסיעה פון 3 טעג איז ער אריבער די גרעניץ קיין שווייץ, אום ״כ״א כסלו״ יענעם טאג האט דער אויבערשטער ארויסגעוויזן זיין גרויס רחמנות אויף די שארית הפליטה, אין יענעם טאג איז רביה״ק געראטעוועט געווארן פון די האנט פון די רשעים, דער טאג איז פון דאן באשטימט געווארן אלס א יו״ט ביי אלע אנשי שלומינו חסידי סאטמאר, וואס פייערן דעם טאג בשיר ושבח פארן בוכ״ע אויף די הצלה פונעם רבי'ן זי״ע.

דער רבי איז אנגעקומען קיין שווייץ שבור ורצוץ און ער האט מחליט געווען צו פארן קיין ארץ ישראל, י' אלול איז ער געקומען קיין ארץ ישראל מיטן קלער זיך צו באזעצן דא, כ״ד אלול איז ער אנגעקומען אין א״י און האט זיך באזעצט אין ירושלים, ער האט נישט גערוהט טאג און נאכט צו מקרב זיין אידן פליטים פונעם גרויסן חורבן, ער האט אויפגעשטעלט אין ארץ ישראל א בית לפליטים.

אשרי ילדותינו

ער האט זיך גלייך צוריקגענומען צו הרבצת התורה, ער האט אויפגעשטעלט די ישיבה גדולה "יטב לב", וואס זיין הייליגע נאמען איז דערין מרומז, יט"ב איז ר"ת: י'ואל ט"ב.

תש"ו

אלול ווען עס האבן זיך פארמערט די הוצאות פון מוסדות יטב לב, איז דער רבי דעמאלס געפארן קיין אמעריקע צוזאמצונעמען געלט פאר די מוסדות.

תש"ז

ראש השנה איז אנגעקומען די שיף ביים פארט פון אמעריקע, וואס איז נאך דאן געווען אן ארץ לא זרועה, דער רבי איז פארבליבן אויפן שיף ביז מוצאי ר"ה, ער האט נישט געקלערט זיך דארט צו באזעצן, אבער למעשה איז ער דארט פארבליבן, וויבאלד אינצווישן איז געגרינדעט געווארן די מדינה הטמאה, דער רבי האט זיך תיכף אריינגעלייגט מתקן צו זיין די בדקי הבית, צוריק אויפצושטעלן אידישקייט אויפן ארגינעלעם אויסגעטראטענעם וועג, ער האט דארט געגרינדעט די קהילות און מוסדות וועלכע איז געוואקסן דער גרעסטער הרדישער קהילה איבער די וועלט.

תש"ח

אין דעם יאר איז לײדער געלונגען אויפצושטעלן די מדינה הטמאה, דעמאלס האט רביה"ק אויסגערופן קעגן די גאנצע וועלט די גרויסע סכנה וואס וועט ארויסקומען דורך די מדינה, דער רבי האט דאן געשריבן א לאנגן בריוו, ער"ח ניסן, וואו ער איז מבאר קלאר און דייטליך דעם גרויסן איסור פון אויפשטעלן א מדינה פאר ביאת המשיח, דער רבי האט שוין פון דעמאלס נישט אויפגעהערט צו פאדערן מען זאל שטיין ווייט פון יעדן אנהענגערשאפט מיט די ציונים און זייער מדינה, ער האט געזאגט אז א דרשה וואס מען רעדט נישט אויף די ציונים האט מען נישט אויפגעטאן, דער רבי האט דעמאלס אנגעהויבן די הייליגע שלוש סעודות תורות מער מאריך צו זיין מיט דברים הוצבים להבות אש, קעגן די מדינה הטמאה, פונעם קליינעם ביהמ"ד פון רבי'ן איז ארויסגעגאנגען א אור גדול אויף די גאנצע וועלט, אין די גאנצע וועלט האט מען זיך גערעכנט וואס דער סאטמאר'ער רב האט געזאגט אין זיין קליינעם ביהמ"ד.

תש"ט

א ישועה לדורות – דער רבי האט מחליט געווען צו פארבלייבן אין אמעריקע, ער האט דעמאלס געגרינדעט א ישיבה פאר תלמידים.

אין יענעם יאר איז ער ארויסגעקומען מיט אן איסור זיך צו משתתף זיין אין די בחירות צו די כנסת המינים.

אין יענעם יאר האט ער אויך מייסד געווען די ק"ק יטב לב אין אנטווערפן, דורך די אנ"ש דארט.

תש"י

האט ער געגרינדעט די ישיבה ות"ת "תורה ויראה" מיט קוים עטליכע קינדער, וואס איז זיך גאר שנעל צוואקסן איבער די גאנצע וועלט, מיט אירע צענדליגער טויזנטער תלמידים, דעמאלס האט דער רבי אויך מייסד געווען א נייע זאך וואס איז נישט געווען איינגעפירט אין די אלטע היים, די בית חינוך לבנות, ער האט דאס א נאמען געגעבן "בית רחל" אויפן נאמען פון זיין טאכטער הצדיקת רחל ע"ה.

תשי"א

איז ער געקרוינט געווארן מיטן כתב "נשיא העדה החרדית", פון דעמאלס זענען אלע ענינים באשלאסן געווארן נאר נאכן זיך דורך שמועסן מיטן רבי'ן, כ"ה אדר ב' האבן די ציונים גוזר געווען די גזירה פון גיוס בנות, די גדולי ארץ ישראל האבן דעמאלס גוזר תענית געווען, אויך רביה"ק מיט די גדולי חו"ל האבן אויסגערופן א יום תפילה אין אלע ישיבות, און דעמאלס איז טאקע אפגעשטיפט געווארן די גזירה אויף א שטיק צייט, אויך איז דעמאלס פארגעקומען א גרויסע הפגנה מיט טויזנטער מענטשן.

אין יענעם יאר האט מען אפגעקויפט דעם בנין הביהמ"ד אויף בעדפארד, און פון דעמאלס איז אויך געווען דער היכל הישיבה אויפן דריטן שטאק, ביז מען איז אריבער לערנען קיין "סענדז סטריט".

תשי"ב

י"ב תמוז איז ער דאס דריטע מאל געקומען קיין אר"י אויף א קורצן באזוך, ער האט דעמאלס זייער הנאה געהאט פון די שטאט בני ברק עיר מלאה חכמים וסופרים, אבער עס האט אים זייער וויי געטאן דאס זיך באנוצן מיט די טריפה'נע שפראך עברית, און דארט האט מען זיך אויך באנוצט מיט דעם ביים לערנען, האט ער וועגן דעם מייסד געווען די ערשטע ת"ת וואס מען האט געלערנט אויף אידיש, דאס איז געווען א יסוד פאר אלע בתי חינוך וואס מען האט שפעטער געלערנט אויף אידיש, אין יענע תקופה האט ער אויך געגרינדעט די מיידל שולע "בנות ארץ ישראל".

תשי"ג

ז' סיון איז נסתלק געווארן, דער ירושלימער רב הגאון האדיר רבי זעליג ראובן בענגיס זי"ע, האט מען נאך אין יענעם טאג ממנה געווען רביה"ק איבערצונעמען דאס פלאץ פון די ירושלימער רבנות צו זיין דער "מרא דארעא דישראל" פון די עדה החרדית און "גאב"ד ירושלים".

תשי"ד

אינמיטן יאר איז דער רבי ארויסגעגאנגען מיט א גרויסע מערכה, לוחם צו זיין קעגן די נידריגע מחיצות אין די שולן, ער האט דעמאלס געשריבן א לאנגע תשובה וועגן דעם.

י"ד חשון איז פלוצים נפטר געווארן זיין טאכטער הרבנית הצדיקת חי' רוזא ע"ה, די סעמיהיילער רעבעצין אשת חבר פון הגאון הצדיק רבי חנניא יו"ט ליפא ט"ב זצ"ל אב"ד סעמיהייל – סאסוב, דער רבי האט גאר שווער אויפגענומען די פטירה, נישט איבערלאזנדיג נאך זיך קיין זרע של קיימא, ער האט איר מספיד געווען במספד תמרורים.

אין יענעם יאר ד' ניסן האט דער רבי פארזאמלט אלע גדולי הרבנים אין ניו יארק צו א גרויסע אסיפה, צו באשטימען יסודות און פסק הלכה, זיך צו פירן ווי שיטת ר"ת אין דעם ענין פון צאת הכוכבים.

תשט"ו

האט ער מייסד געווען התאחדות הרבנים, כדי דאס זאל זיין א ארגאניזירטער רבני'שער כח פאר אלע ערליכע אידן.

ער האט דעם יאר געגרינדעט די פלייש געשעפט דקהל יטב לב.

אין יענע תקופה האט ער אויך געגרינדעט די קעמפ'ס מחנה רב טוב.

חודש סיון, איז ער צום פערטן מאל געקומען קיין ארה"ק, מחזק זיין די יהדות החרדית בארה"ק, אינמיטן וועג האט ער זיך אפגעשטעלט אין לאנדאן, און ביי א מסיבה וואס איז דארט געפראוועט געווארן להחזקת המוסדות בארה"ק, איז דער רבי ארויס שארף קעגן די ציונים, וואס לאנדאנער אידן האבן נאך אזאנס נישט געהערט פריער, וויבאלד אין יענעם יאר האט דער רבי געהערט אז אסאך מנהיגים וראשי עם האבן אונטערגעשריבן פאר די בחירות הטמאות אין די מדינה הטמאה, איז ער אין א"י ארויס מיט א קול רעש גדול, אפילו די ציונים האבן אים געווארנט אז זיי וועלן זיך נוקם זיין אין אים, האט ער זיך נישט אפגעהאלטן, ער האט זיך אויפגעהאלטן 6 וואכן, צוריק קומענדיג פון א"י איז ער געווען א שבת אין אנטווערפן, ער האט דארט אויפגעשטעלט די ת"ת תורה ויראה.

תשט"ז

דער רבי האט אפגעקויפט א פלאץ פאר די קעמפס, ביי די חנוכת הבית האט דער רבי געזאגט אז די קעמפס זענען אויך אין כלל פון "עתידין בתי כניסיות שיקבעו בארץ ישראל".

תשי"ז

ווינטער איז אנטשטאנען אן אויפשטאנד אין אונגארן, און צענדליגער טויזנטער אידן זענען אנטלאפן קיין וויען, די ציונים האבן אהין געשיקט זייערע שליחים צו פאנגען די טויזנטער פליטים, זיי צו ברענגען קיין א"י און זיי דארט אויסשמד'ן ר"ל, אזוי ווי זיי האבן געטון מיט די תימנ'ער אידן, די אגודת ישראל האט אויך געשיקט שליחים, דער רבי וויסנדיג בעפאר וואס עס איז געשען מיט די פריער'דיגע עליות וואס מען האט ליידער אויסגעשמד'ט טויזנטער אידן, האט ער זיך משתדל געווען בכל כוחו לטובת די אידן זיי זאלן קומען אויף אמעריקע, ער האט זיך געזארגט צו ערפילן אלע זייערע געברויכן, טויזנטער זענען דעמאלס געראטעוועט געווארן, און זענען געבליבן ערליכע אידן מיט די ריכטיגע אמונה, דער רבי איז מאריך איבער דעם אין "ויואל משה" מאמר שלש שבועות עמוד קמ"ז.

אין יענע צייטן האבן די ציונים אנגעהויבן ארויסצוגעבן שווערע גזירות אין ארה"ק, דער רבי איז ארויס מיט ריזיגע דעמאנסטראציעס אין ניו יארק, און אויך אין וואשינגטאן, וואו מען האט פראטעסטירט קעגן די ביטערע גזירות, אין יענעם יאר האבן די ציונים מלחמה געהאלטן מיט זייערע אראבישע שכנים, איינצונעמען מדבר סיני, דער רבי האט מרעיש עולמות געווען קעגן דאס התפעלות פונעם המון עם, פון די מכלומר'שטע ניסים פון די רשעים, (איבער דעם אין ספה"ק דברי יואל וישלח, און אין ספר הק' ויואל משה מאמר שלש שבועות סי' קל"ה).

תשי"ט

איז ער געקומען צום פינעפטן מאל קיין ארה"ק, אין יענעם יאר האט ער אויך אנגעהויבן צו שרייבן זיין ספר הבהיר "ויואל משה", מציל צו זיין דעם דור פון די נסיונות אין די אמונה.

דעמאלס האט דער רבי אויך מייסד געווען דעם "שיכון קרית יואל" אין בני ברק.

תש"כ

האט דער רבי געדריקט דעם ערשטן מאמר "מאמר שלש שבועות" פון זיין ספה"ק "ויואל משה" וואס האט בשעתו אויפגעשטורעמט די וועלט.

תשכ"א

האט ער געדריקט זיין ספר הקדוש "ויואל משה" אלע דריי מאמרים, "מאמר שלש שבועות", "מאמר ישוב ארץ ישראל", און "מאמר לשון הקודש" איבער דעם טמא'נעם שפראך, דער ספר מאכט אונז ליכטיג די אויגן אין אלע ענינים אמונה ודיעות און דינט אלס "שולחן ערוך" און וועג ווייזער פאר כלל ישראל ביז משיח'ס טאג.

אין יענע תקופה האט ער געגרינדעט די מצה בעקעריי, וואס איז אויפגעשטעלט געווארן מיט אלע הידורים.

אסרו חג שבועות איז פארגעקומען א כינוס כללי פונעם יהדות החרדית, עס האבן דארט אויפגעטרעטן די רבנים הגאונים פון התאחדות הרבנים ובראשם דער רבי זי"ע, און בעיקר האט דער רבי מודיע געווען אז עס ליגט א חוב אויף יעדן איינעם צו מודיע זיין פאר די וועלט אז אין כלל ישראל זענען נאר אריינגערעכנט די אידן שומתומ"צ און נישט די ציונים, און זיי זענען נישט די פארטרעטער פון כלל ישראל.

אויך האט דער רבי מעורר געווען פאר די אמעריקאנער סופרים וועגן כשר'ערע תפילין,מזוזות, (דער דרוש במילואו איז געדריקט אין דברי יואל נשא).

אשרי ילדותינו

תשכ"ב

דער רבי האט געבלוטיגט איבער טויזנטער קינדער פון די מזרח לענדער וואס מען האט געברענגט קיין א"י, און מען האט זיי מעביר געווען על דעתם ר"ל.

אין יענעם יאר האט דער רבי ממנה געווען הגאון הצדיק ריסקעווער רב זצ"ל צו זיין רב ור"מ אין קר"י בני ברק.

סיון האט דער רבי געגרינדעט די ק"ק יטב לב אין לאנדאן.

תשכ"ה

זומער איז דער רבי געקומען קיין אר"י, דאס איז געווען דאס לעצטע באזוך אין א"י, צענדליגער טויזנטער פון אלע קרייזן זענען געקומען מקבל זיין פני קדשו, כדרכו האט דער רבי מקנא געווען קנאות ה' צבאות קעגן די מהרסי הדת.

תשכ"ז

חודש סיון פרשת נשא, איז געווען א גרויסער בלבול המוחות ווען די ציונים האבן איינגענומען אלט שטאט ירושלים, דער רבי האט דאן אויפגעשטורעמט די גאנצע וועלט מען זאל זיך נישט לאזן פארבלאנדשען נאך די פאלטשע ניסים, אין די עטליכע קומענדיגע וואכן פון נשא האט ער שטארק מתריע געווען און מסביר געווען דאס שעדליכקייט פון די ציונים, פון דעם האט ער נאכדעם געשריבן דעם קונטרס "על הגאולה ועל התמורה" וואס יעדעס ווארט האט ער געשריבן בדם לבבו, וואס ער איז גוט מבאר דארטן דעם דעת תורה אמיתית, און ער אסר'ט דארט צו גיין צו די אלע מקומות הקדושים וואס זענען איינגענומען געווארן דורך די ציונים.

תשכ"ח

עס גייט פאר די פרשה פון ילדי מאראקא, ווען די ציונים האבן ווידער מעביר געווען על הדת טויזנטער מאראקאנער קינדער.

כ"ה שבט, ביים אריינקום פונעם שב"ק משפטים שבת שקלים, איז דער רבי ל"ע נישט געזונט געווארן בעוה"ר, ער איז אוועקגעפאלן פון א שווערן סטראק ל"ע, די געוואלדיגע תפילות פון אידישע קינדער האבן עושה רושם געווען אין הימל, און עס איז אביסל בעסער געווארן דער מצב הבריאות, ליכטיג צו מאכן כלל ישראל אין דעם שפלות הגלות, אויף נאך 12 יאר.

תשל"א

דער רבי האט שוין ב"ה געדאוונט אין די ימים נוראים לפני התיבה. אינמיטן יאר איז נאכאמאל פארגעקומען א כינוס כללי, און טראץ זיין שוואכקייט האט ער זיך משתתף געווען ביי יענעם כינוס.

תשל"ג–ד

דער רבי האט מייסד געווען דעם הייליגן שטעטל "קרית יואל" אינדרויסן פון די רוישיגע שטאט, כדי מען זאל קענען וואוינען אינדרויסן פון די טומאת אמעריקע, וואו די גאסן זענען פיל מיט זוהמא, אויף דעם שטעטל האט זיך דער רבי כמה פעמים אויסגעדריקט: "אויב האב איך נישט קיין שטעטל האב איך נאך נישט אויפגעטון אויף דער וועלט".

דער רבי האט זיך אריבער געצויגן אין דעם שטעטל, און זיין משכן קדשו איז פארערכנט געווארן אלס בית קודש הקדשים, וואס גאנץ כלל ישראל איז געווען עיניהם נשואות צו דעם הייליגן הויז.

אין יענע תקופה איז געגרינדעט געווארן לויט די הוראה פון רבי'ן, דער מוסד "רב טוב" צו ראטעווען פליטי אחב"י.

תשל"ז

עס זענען געשען גרויסע ענדערונגען אין ארץ ישראל, ווען עס האט זיך געביטן די רעגירונג צו די רעכטע טמא'נע פארטיי ליכוד, וואס האט ליידער ווייטער אריינגעברענגט א גרויסן פארבלענדעניש צווישן די פרומע פארטייען, דעמאלס איז דער רבי ארויס ווייטער בקול הבהרה, טראץ זיין שוואכקייט און ער האט געשריגן אז אויף וועלכע צורה עס איז איז דאס פיגול לא ירצה, צו די ווערטער פון רבי'ן האבן זיך אויך מצרף געווען אלע גדולי חו"ל, און די בד"ץ פון די העדה החרדית.

תשל"ח

כ' סיון איז פארגעקומען א ריזיגע אסיפה, דער רבי איז דעמאלס ערשינען ביי דעם מעמד קידוש השם, צוזאמען מיט די רבנים הגאוה"צ די חברי בי דינא רבא פון ירושלים, און ער האט גערינדעט דעם מוסד הק' "קרן הצלה" וואס דער ציל איז צו שטיצן די מוסדות אין ארה"ק, און זיי מחזק צו זיין, קעגן די נסיונות וואס די ציונים האבן אנגעהויבן צו טיילן גרויסע געלטער, ביי די אסיפה האט דער רבי געזאגט אפאר ווערטער טראץ זיינע שוואכע כוחות, עס איז נישט זיך פארצושטעלן דעם גרויסן התעוררות וואס איז געווען ביי יענם מעמד הנשגב, ס'איז געווען א צוואה לדורות זיך צו האלטן שטארק קעגן דעם נסיון פון נעמען געלט פון מקומות טמאים.

א' סליחות האט מען באנייט דעם נייעם ביהמ"ד אין "קרית יואל", און טויזנטער אידן זענען געקומען צו פארן לשמוע אל הרנה ואל התפלה פון דעם צדיק הדור.

תשל"ט

חודש אדר האט ער געגרינדעט קהל יטב לב און די מוסדות אין די שטאט מאנסי.

אין יענעם יאר האט זיך דער רבי געוואנדן מיט א "מכתב קודש" צו אנשי שלומינו, זיך צו האלטן און אכט געבן אויף גדרי הצניעות, מדריך צו זיין די קינדער בדרך הישרה, און ער האט דארט מעורר געווען אויף פארשידענע ענינים הצריכים תיקון, דער בריוו וואס איז פיל מיט יר"ש און הדרכות ווערט געזען ווי א צוואה פאר זיינע טויזנטער תלמידים וחסידים.

נאך אין לעצטן יאר האט זיך דער רבי משתתף געווען ביי א גרויסע הפגנה אין מעדיסן סקווער גארדן.

אשרי ילדותינו

די ימים טובים יענעם יאר, יוהכ"פ, שמחת תורה, פסח און שבועות האט דער רבי געפראוועט אין נייעם ביהמ"ד הגדול אין קרית יואל, אלפים ורבבות אידן זענען זיך געקומען מסתופף זיין בצל קודש פון הייליגן רבי'ן.

אין פרשת ראה איז הגה"צ רבי נתן יוסף מייזלעס ז"ל אריינגעגאנגען אל הקודש פנימה און האט גערעדט איבער די ישיבה וואס וועט זיך בקרוב אריבערציען צו זיין הייליגן שטעטל "קרית יואל", האט ער מציע געווען אז דער רבי זאל ארויף קומען יעדן ר"ח דאווענען אין די ישיבה, דער רבי האט זיך דאן אנגערופן פארוואס עפעס נאר ר"ח "איך וועל זיך שטענדיג דארט געפינען".

שבת מברכים אלול, איז א גרעסערער ציבור ארויסגעקומען אויף שבת נישט וועלנדיג פארפאסן די הכנה צו חודש אלול בצל הקודש, אויך א גרויסער צאל בחורים זענען געקומען צו פארן פון קעמפ, ווי אלעמאל, האבן זיך די בחורים געשטופט וועלנדיג זיין נענטער צום רבי'ן, ביי "בואו בשלום", ווי וואונדערליך איז געווען ווען דער רבי האט זיך אויסגעדרייט צום טאנצן און אויפגעהויבן זיינע הייליגע אויגן באטראכטנדיג דורכגרינדלעך דעם גאנצן עולם, א זאך וואס האט נאך ביז דעמאלס נישט פאסירט, נאכן דאווענען האבן זיך די בחורים צוגעאיילט צו זעהן דורך די אפענע פענסטער ווי דער רבי זינגט זמירות און מאכט קידוש, אבער עס איז געווען זייער וואונדערליך ווי דער רבי האט תיכף געהייסן געבן דעם בעכער צו קידוש און ער האט נישט געזינגען "שלום עליכם", שבת אינדערפרי ביים דאווענען האט דער רבי אנגעהויבן כהרגלו דעם "עד הנה" זאגנדיג נשמת מיט א געוואלדיגער ברען, און דער גאנצער גוף האט זיך געווארפן, אבער ליידער האט מען נישט געהערט, און ביי "שוכן עד" האט מען צוגעשיקט א צווייטן צום עמוד, די זעלבע איז געווען ביים חודש בענטשן, האט מען ליידער נישט געהערט, יעדער האט געזען אז דעם רבינ'ס מצב הבריאות איז נישט אין ארדענונג, און אלעמענס הערצער האבן געכאפט א ציטער און א האפענונג פאר א רפואה שלימה בקרוב, נאכמיטאג איז זיך דער ציבור צונויפגעקומען אין ביהמ"ד זאגן תהלים פארן רבינ'ס געזונט, ביי שלש סעודות איז דער רבי נישט געווען ביכולת אריינצוקומען, דאס האט געמאכט ציטערן דעם עולם אויס זארג פארן רבינ'ס געזונט.

תיכף מוצ"ש איז געקומען דעם רבינ'ס דאקטער און האט באשטעטיגט אז דער רבי האט ל"ע וואסער אין די לונגען און מען דארף תיכף אריינפירן דעם רבי'ן אין שפיטאל, אידן איבער דער גארער וועלט וועלכע האבן באלד געהערט די ביטערע בשורה אז דער צדיק הדור ומגינו איז אין א שווערן צושטאנד און איז זקוק לרחמי שמים מרובים.

אין אלע סאטמארע בתי מדרשים איבער דער גארער וועלט האט מען זיך באלד צוזאמגענומען צו זאגן תהילים, אויך אין ארץ ישראל האט דער ביד"צ פון די העדה החרדית גערופן כלל ישראל צו מתפלל זיין פארן בריאות השלימה פון רבינו הק', אבער ליידער עליונים מבקשים את רבי ותחתונים מבקשים את רבי, און נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, און די הייליגע נשמה פון רבינו הקדוש דער צדיק הדורות וועלכער האט באלויכטן די וועלט דריי און ניינציג יאר און האט געראטעוועט דעם גאנצן דור פון א כלי' רוחנית ח"ו איז ארויף לגנזי מרומים, וואו די שכינה הק' האט זיך דערפרייט בבוא אליו נפש נקי וצדיק צום ווייטאג און בראך פון דעם גאנצן דור.

תש"מ

כ"ו אב יאר תש"מ האט דער באשעפער זיך מרחם געווען אויפן דור יתום, און עס איז דאן אריבער דער שבט ההנהגה און כתר מלכות במעמד רבבות אלפי ישראל אין שפיץ פון די גדולי וצדיקי הדור זצוק"ל ולהבחל"ח וועלכע לעבן נאך לאויוש"ט, צו זיין מרן רבינו הק' בעל ברך משה זי"ע וועלכער האט ממשיך דעם הייליגן קייט שלשלת הקודש צו זיין דער רועה נאמן לעדתו אלם דער פאן טרעגער און מנהיג פונעם גאנצן יהדות החרדית קרוב צו דרייסיג יאהר, ביז צו זיין הסתלקות כ"ו ניסן תשס"ו לפ"ק.

דער גרויסער זכות פונעם רבי'ן זי"ע וועט אוודאי ווייטערביישטיין פאר ממשיך דרכו הוד כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א צו קענען ווייטער אנגיין מיט די הייליגע ארבעט און פירן דאס יהדות החרדית כמקדם, מיט נחת און הרחבת הדעת דקדושה, דער רבי שליט"א זאל זוכה זיין אויף לאנגע יארן צו שעפן תענוג ונחת פון זיינע טויזנטער תלמידים און חסידים וואס זענען חוסה בצל כנפיו הק', און זענען אלעמאל מתפלל פאר זיין געזונט און אריכות ימים ושנים, ביז מיר וועלן זוכה זיין צום גליקליכן מאמענט ווען עס וועט זיין יקיצו וירננו שוכני עפר בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

אונזערע רבי'ס

אזוי ווי מיר גרייטן זיך צו די יארצייט טאג פון אונזער הייליגן רבי דער בעל דברי יואל זי"ע ברענגען מיר עטליכע געציילטע עפיזאדן פון רבינו הק' זי"ע וועלכע וועט זיין א וועג-ווייזער פאר אונז ביזן טאג פון משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

תורה

מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל האט דערציילט, אז דער רבי זי"ע איז אמאל געקומען אויף שבת אין שטאט זענטע (ווי רבינו ז"ל האט געדינט אלס רב) און מען האט אים מכבד געווען מיט א דרשה, דער רבי ז"ל האט געוואלט וויסן וואספארא סוגיא דער רבי וועט זאגן ביי די דרשה, איז ער אריין צום רבי'ן אין צימער פרייטיג צו נאכטס כאפן א בליק וואס דער רבי גרייט זיך צו, האט ער געזען ווי דער רבי לערנט מסכת ביצה, שבת אינדערפרי פאר קריאת התורה האט דער רבי אנגעהויבן די דרשה פון א סוגי' אין מסכת מעילה, נאך די דרשה איז דער רבי ז"ל צוגעגאנגען צום רבי'ן זי"ע און געזאגט אז ער האט געזען אז ער גרייט זיך צו און מסכת ביצה, האט אים דער רבי געזאגט אז ער האט זיך טאקע צוגעגרייט אין מסכת ביצה, נאר די לעצטע מינוט האט ער באשלאסן אז ער וועט זאגן אין א אנדערע סוגי'..

הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל משב"ק האט דערציילט, אז איינער פון די זקני התלמידים פונעם קאשויער רב הגה"ק רבי שאול בראך זצ"ל, האט אים דערציילט אז ווען דער רבי איז נאך געווען א יונגערמאן נאך די חתונה האט ער זיך געטראפן מיט'ן קאשויער רב ביי תפלת שחרית, און נאכן דאווענען האבן זיי אנגעפאנגען צו רעדן צווישן זיך ביז צו תפלת מנחה, שפעטער האבן די תלמידים געפרעגט דעם קאשויער רב מה טיבו פון דעם יונגערמאן (רבינו הק') וואס ער איז אים אזוי מחשיב, האט ער געענטפערט "אז דער יונגערמאן גדענקט יעדע תוספות אין ש"ס".

אמאל האט זיך איינער פון די תלמידים פון רבי'ן מתמרמר געווען פארן רבי'ן אז ער האט נישט זוכה געווען צו זש"ק ל"ע, האט אים דער רבי געענטפערט איך האב אויך נישט קיין קינדער, אבער ווען איך זעץ זיך אראפ לערנען און איך בין זיך משתעשע מיט די תוה"ק פארגעס איך פון אלע דאגות מחמת די זיסקייט פון די תוה"ק, און עס איז נישט דא קיין אנדערע עצה.

עבודה

ס'איז באוואוסט אז דער קאלשיצער רב זי"ע, האט אמאל געזאגט פאר הרה"ק רבי איציק'ל פון פשעווארסק זי"ע, (ווען עס איז אויסגעקומען פאר רבי איציק'ל צו זיין אויף די הייליגע טעג אין אונגארן) אז ער זאל דאווענען די הייליגע טעג אין אורשיווע, ווייל דארט וועט ער האבן אן התעוררות, און ר' איציק'ל פלעגט זיך אויסדריקן הגם אז ער איז נישט געווען א בעל בכי, אבער זייענדיג דארט ביים רבי'ן האט זיך אים געגאסן טרערן ווי פון א קוואל.

הרה"ק רבי מאטל פון סלאנים זצ"ל, פלעגט געבן מטבעות פאר זיין זון הרה"צ ר' יודל, אז ער זאל קוקן אויפן רבי'ן'ס הייליגע צורה, און בפרט ביי די עבודה פון תפילין לייגן וואס איז געווען ניכר פאר יעדן איש פשוט די געוואלדיגע עבודת הקודש פון רבי'ן מיט מורא'דיגע תנועות און השתנות צורתו.

הגה"צ רבי אלי' זלאטניק זצ"ל וואס איז געווען אין יענע יארן א חבר הבד"צ העדה החרדית אין ירושלים, איז אמאל אין די אנהייב כ' יארן געפארן אויף ניו יארק און געדאוונט איינע פון די שבתים ביים רבי'ן זי"ע, ער האט דעמאלס געדאוונט הינטערן בימה אין בית שני, פון וואו מען האט געקענט הערן און מיטהאלטן יעדעס ווארט, נאכן דאווענען איז איינער צוגעגאנגען אים פרעגן ס'איז דאך שוין אזוי שפעט צו וואס ער איז דא געבליבן אזוי לאנג? האט זיך רבי אלי זצ"ל אויסגעדריקט אויפן רבי'ן'ס דאווענען: "ווי האב איך געקענט אוועקגיין ער שניידט דאך ווי מיט מעסערס".

אשרי ילדותינו

עס האט דערציילט הרה"ח ר שמחה לעפקאוויטש, אז איינמאל הושענה רבה ביי די דרשת התעוררות פון רבין זי"ע איז געשטאנען נעבן אים הגה"ק רבי יונתן שטייף זצ"ל, און ער האט אים געזאגט: "ווער עס ווערט נישט נתעורר פונעם רבינ'ס דרשה דארף מען בודק זיין צו רגליו עמדו על הר סיני".

הרה"ח ר' מרדכי פרידמאן ז"ל האט דערציילט אז עס איז אים אמאל אויסגעקומען צו פארן אינאיינעם מיט א רוזשינער חסיד, און זיי האבן זיך אפגעשטעלט זאגן סליחות ביים רבי'ן אין אורשיווע, אזוי ווי יענער חסיד האט נישט געוואלט נאכגעשלעפט ווערן פון א אנדערן רבי'ן, האט ער געזאגט סליחות פון אינדרויסן, אבער שפעטער ווען דער רבי האט שוין געהאלטן ביי לך ה' הצדקה, און דער רבי האט אויסגעלאזט וסלחת לעונינו, האט יענער חסיד זיך אנגעהויבן צו אריינשטופן נענטער צו קענען מיטהאלטן בעסער, ער איז שוין געווען אזוי דורכגענומען, אז ער האט שוין געהאט רויטע פארוויינטע אויגן, און איז ווי מיטגעריסן געווארן מיטן רבי'ן'ס דאווענען.

גמילות חסדים

הגה"צ רבי חיים אלי' שטערנבערג זצ"ל, שרייבט אין זיין ספר בית אליהו, אז א איד פון בני ברק האט אים דערציילט, אז ער האט געהאט א זון א עלטערער בחור און מען האט אים גערעדט א שידוך צו וואס ער האט געדארפט אראפלייגן צוואנציג טויזנט דאלער, אזוי ווי ער האט זייער שטארק געוואלט דעם שידוך האט ער געשלאסן דעם שידוך טראכט'נדיג אז ער האט צוויי רייכע ברידער אין אמעריקע און זיי וועלן שוין צושטעלן דעם סכום, אבער אנקומענדיג קיין אמעריקע האבן זיך זיינע ברידער זייער געבייזערט און זיי האבן אים נישט געוואלט העלפן, באין ברירה איז ער אריינגעגאנגען צום רבי'ן זי"ע, און געפרעגט וואס ער זאל טאן, צו ער מעג מבטל זיין דעם שידוך? דער רבי האט געענטפערט אז ער זאל צוריק קומען נאך 3 טעג וועט ער אים געבן תשובה, ווען ער איז צוריקגעקומען נאך 3 טעג האט אים דער רבי איבערגעגעבן א "קאנווערט" און האט אים געזאגט "אז אין דעם קאנווערט ליגט די תשובה" ווען ער איז ארויסגעגאנגען און האט געעפנט די "קאנווערט" האט ער געטראפן דערין צוואנציג טויזנט דאלער.

הרה"ח רבי שלום לויפער ז"ל, פון די גבאי צדקה ביים רבי'ן זי"ע האט דערציילט, אז אמאל איז אריינגעקומען א פארמעגליכער איד און ער האט זיך אויסגערעדט אז ער איז ליידער א יורד מנכסיו, דער רבי האט אים דעמאלס געגעבן צען טויזנט דאלער (א ריזן סכום, בפרט אין יענע צייטן) ווען דער איד איז ארויס פון שטוב פון רבי'ן האט דער רבי געבעטן מען זאל אים צוריק רופן, דער איד האט געקלערט אפשר האט דער רבי חרטה אויף דעם גרויסן סכום, אבער ווען ער איז צוריקגעקומען צום רבי'ן האט אים דער רבי געפרעגט אויב דעם סכום איז אים גענוג, און דער רבי האט אים געגעבן נאך א ריזן סכום.

פועל ישועות

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א האט דערציילט אז אין בעל הארבער איז געקומען א איד צום רבי'ן זי"ע, און ער האט געשריבן א קוויטל וואו ער האט מזכיר געווען אז מען גייט אפערירן זיין קינד אויפן מח און די דאקטוירים געבן נאר פופציג פראצענט אז עס וועט געלונגען, דער ביי האט ער שטארק געמוטשעט דעם רבי'ן אז ער זאל געבן עפעס א סגולה, האט אים דער רבי געגעבן דאס קוויטל זאגנדיג מען זאל דאס לייגן אונטערן קישן פונעם קינד בשעת די אפעראציע, און דער אויבערשטער וועט העלפן, וכך הוה נאך די אפעראציע איז דער איד צוריקגעקומען צום רבי'ן זאגן אז עס איז געווען ממש א נס אז אלעס איז אדורך בשלום.

א היימישער איד וועלכער האט שוין געהאט פינעף טעכטער, האט געבעטן פארן רבי'ן א ברכה ער זאל געהאלפן ווערן מיט א בן זכר, ער האט צוגעגעבן דערביי אז עס שטייט דאך: "בת תחלה סימן יפה לבנים", איז דאך גענוג אז פאר די סגולה פון "סימן יפה" זאל מען האבן איין טאכטער, און ער האט שוין פינעף טעכטער, האט אים דער רבי געענטפערט: "ס'איז א קל וחומר, מה-דאך ביי איין טאכטער שטייט 'סימן יפה', איז דאך א כש"כ אז נאך פינעף טעכטער וועט זיכער זיין "סימן יפה לבנים", וכך הוה, דער איד האט נאכדעם געהאט פינעף זין. (זכר צדיק לברכה)

ר"ה תשכ"ח איז געווען א גרויסער ציבור ביים דאווענען אינעם אלטן ביהמ"ד ביים רבין זי"ע, דער געדרענג איז געווען זייער גרויס, עס איז אראפגעפאלן עטליכע בענק, און א קליין קינד איז זייער שטארק צוקוועטשט געווארן ל"ע זייענדיג אין א סכנה, ווען מען האט מזכיר געווען ביים רבי'ן האט דער רבי געזאגט אז ביים הייליגן זיידן דער ישמח משה זי"ע, איז אמאל געווען א ענליכע מעשה האט דער ישמח משה געזאגט "אז ביי מיר אין ביהמ"ד קען נישט געשען א תקלה וכו'", און ווי וואונדערליך איז געווען אז דאס קינד איז געזונט געווארן כאחד האדם.

אשרי ילדותינו

זיך אוועקגעגעבן פאר כלל ישראל

כ"ק מרן רבינו ז"ל בעל ברך משה דערציילט, אז ממש פאר דער רבי זי"ע איז ל"ע פארשלאפט געווארן שנת תשכ"ח האט ער מיט אים ארומגערעדט וועגן הצלת ילדי מאראקא, און מען האט דעמאלס געזאגט פארן רבי'ן אז מען איז נישט מצליח צו ראטעווען די קינדער, האט דער רבי געזאגט אז דער עבודת הצלה איז נישט ווי א מסחר אז מען דארף טראכטן וויפיל רוח עס וועט זיין, נאר אפילו מציל צו זיין איין נפש מישראל דארף מען טאן וואס מען קען, שפעטער ווען דער רבי זי"ע איז שוין צוריקגעקומען אביסל צו די כוחות נאך זיין פארשלאפונג, איז דער רבי ז"ל אריין באזוכן דעם רבי'ן, האט אים דער רבי געפרעגט די ערשטע פראגע: "וואס הערט זיך מיט די מאראקאנער קינדער".

אמאל בערוב ימיו, ווען דער רבי זי"ע האט איבערגעקוקט זיינע דברי תורה וואס ער האט געזאגט דעם פארגאנגענעם שבת קודש, האט ער זיך מתאונן געווען אויף דעם, וואס רוב תורה'ס און דרשות וואס ער האט געזאגט זענען נישט פארצייכנט געווארן, צוליב זיינע פילע טירדות פארן כלל, ער האט זיך אויסגעדריקט און געוויזן מיט די האנט אויפן ספרים שראנק, אז עס וואלטן שוין געקענט זיין אפגעדריקט גאנצע חיבורים אנצופולן א גאנצע ספרים שראנק, האט דער תורה שרייבער געפרעגט דעם רבי'ן: פארוואס טאקע האט דער רבי נישט אראפגענומען צייט צו שרייבן די אלע תורה'ס?.

האט אים דער רבי זי"ע געענטפערט: "דער טאטע האט אונז אבער אזוי געלערנט, אז א איד דארף זיך אוועקגעבן פאר כלל ישראל, מען דארף זיך אוועקגעבן פאר אידנ'ס וועגן, און דאס האט מיר אוועקגענומען זייער אסאך צייט פון זיך אפגעבן מיט שרייבן די תורה'ס אלע יארן". (זכר צדיק לברכה)

מלחמה לה' בעמלק

הגה"צ גאב"ד שטראסבורג ז"ל חבר הבד"ץ העדה החרדית ירושלים האט דערציילט אז דער רבי זי"ע האט אים אמאל געזאגט: "ס'איז מיר ברור אז איך בין געקומען אויף דעם עולם לוחם זיין קעגן ציונות".

דער פאיע'ר רב האט דערציילט אז אמאל ביים אנהייב התייסדות פון די ציוניסטישע מדינה, ווען דער רבי האט געהאלטן אין איין שרייען דערקעגן, האבן די באי ביתו געבעטן דעם רבי'ן ער זאל אביסל נאכלאזן פון זיינע געשרייען, האט דער רבי דערויף געענטפערט: וואס ווילט איר אז איך זאל האבן א פנים פאר די וועלט, אז איך בין נישט מסכים צו מדינת

ישראל, ביי די וועלט בין איך שוין סייווי נישט גערעכנט פאר א מענטש, איז צו וואס דארף איך זיך נאך רעכענען מיט די וועלט?!.

פאר איינעם פון די שרייבער'ס פון ספר הקדוש על הגאולה ועל התמורה האט דער רבי זי"ע געזאגט" איך שפיר אז דער מח בלייבט מיר שטיין פאר גרויס ווייטאג.

ווען דער רבי זי"ע איז געווען אין ארץ ישראל שנת תשי"ב, רעדהענדיג וועגן די העברה על הדת וואס די ציונים האבן שוין אויסגעשמד'ט ר"ל טויזנטער אידן, האט דער רבי געזאגט בתוך הדברים: אין די לעצטע דריי יאר האבן שוין די ציונים אויסגע'שמד'ט מער אידן וויפל עס זענען אויסגע'שמד'ט געווארן אין רוסלאנד די לעצטע דרייסיג יאר. (זכר צדיק לברכה)

צום רבי'ן זי"ע איז אמאל געקומען איינער פון די אמעריקאנער רבנים, אין יענער האט אויך מיטגעברענגט זיין דרייווער, פאר דעם האט דער דרייווער געבעטן זיין רב, ער זאל פרעגן א געוויסע שאלה פארן רבי'ן און בשעת ער איז געווען אין רבינ'ס צימער האט ער געוואונקען פאר זיין רב ער זאל פרעגן דעם רבי'ן זיין שאלה, יענער רב האט געפרעגט פארן רבי'ן פארוואס דער רבי טרעט אלץ ארויס אזוי שארף קעגן די ציונים, דער רבי וואלט ענדערשער זיי געדארפט מקרב זיין זיי זאלן תשובה טאן, האט אים דער רבי געענטפערט דערויף, אז די גמרא זאגט דאך: "כל הפורש ממינות מיית" (ווער עס איז פארכאפט אין מינות און ער וויל תשובה טאן, איז נישטא קיין אנדער וועג עס זאל אנגענומען ווערן די תשובה, נאר אויב ער גייט אוועק פון די וועלט) קומט דאך אויס אז אויב די ציונים די כופרים וועלן תשובה טאן וועלן זיי דאך גלייך שטארבן, נו אזא אהבת ישראל האט איר, נאכדעם האט דער רבי געפרעגט פארן רב ווער איז דער וואס איז מיטגעקומען מיט אייך, האט דער רב געזאגט דאס איז מיין דרייווער, האט אים דער רבי געזאגט "איר רופט דאך (אויף עברית) א דרייווער "נהג", איך זע אז ער איז טאקע אייער "נהג" (פירער).

אשרי ילדותינו

אויסצוגן פון די הייליגע הקדמה פון

כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל

אויף די ספה"ק שו"ת דברי יואל

לכבוד די יארצייט פון כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע ווען מיר דא אראפברענגען שטיקלעך פון די הקדמה וואס מרן רבינו הגה"ק בעל ברך משה ז"ל, האט געשריבן אויף די הייליגע ספר "שו"ת דברי יואל", פון זיין גרויסן פעטער רביה"ק זי"ע. פון די פלאמענדיגע ווערטער וואס זענען ארויס מעומק הלב, דערקענט זיך דאס התרגשות און התקשרות וואס רבינו ז"ל האט געהאט צו זיין גרויסן פעטער כ"ק מרן רביה"ק זי"ע.

י'שמחו ה'לומדים ו'יגילו ה'מעיינים א'מרי ד'ודי נ'ר י'שראל י'ראו א'ור ה'דפוס ד'ורשי ו'מבקשי נ'תיבות ה'הלכה י'ראו א'ור ה'גנוז י'סוד ה'אמת.

עס איז א שטארק פרייליכער טאג, צוליב דאס וואס עס גייט ארויסקומען פון דרוק אין די עפנטליכקייט, די גרויסע הייליגע ספר פון מיין גרויסער און הייליגער פעטער, דער הייליגער גאון, די פראכט און שיינקייט פון אידנטהום, דער רשכבה"ג און געטליכער מענטש, זצוק"ל. אט די שריפטן, זענען וואס דער רבי האט צוריק געענטפערט פאר די וועלכע האבן אנגערופן אינעם "דבר ה' זו הלכה", וועלנדיג וויסן דאס ריכטיגע, און שווערע הלכות, און פון וועלכע מיר קענען זיך אויסלערנען אין זייער אסאך טיילן פון די הייליגע תורה די ריכטיגע וועגן. עס איז דערמיט ליכטיג געווארן די אויגן פאר אידישע קינדער, און עס איז ענטפלעקט געווארן די ליכטיגקייט און א גרויסע שיין פאר די אידישע וועלט.

... דער סדר פון די וועלכע גיבן ארויס ספרים פון זייערע עלטערן און זייערע רבנים, די צדיקים פון די פריערדיגע דורות, איז צו אנהייבן ביים אנפאנג ספר מיט באשרייבן די גרויסקייט פון זייער תורה, הייליגקייט און די קלוגשאפט פון דעם מחבר, כדי צו פארציילן פארן נייעם צוגעקומענעם דור, וואס דער צדיק האט אלס אויפגעטאן, אז זיי זאלן קענען ווערן אויפגעפלאמט נאכצוגיין אין זייערע הייליגע וועגן, און אויך אז מען זאל קענען איינהאלטן וואס ס'ווערט געברענגט אין חז"ל: "אז ווען מען זאגט נאך א זאך פון עמיצן זאל מען זיך פארשטעלן ווי אט דער, פון וועמען מען זאגט עס נאך, שטייט פאר זיינע אויגן".

...אבער מיט דעם אלעם איז זייער א שווערע זאך זיך אונטערצונעמען אט די ארבעט, וויבאלד דאס איז זייער א גרויסע, ווייל ווער איז דער וואס זאל קענען דערציילן זיין גרויסקייט און שטארקייט, דאס הימלישע לויטערקייט, זיין גרויסע כח התורה, אין פלפול און קלארע סברות, און אדורכטון די אלע זייטן פון די הלכה ביז עס איז ארויסגעקומען ריין און קלאר. ווי א הייליגע העלד אין די תורה-מלחמה, איז ער געווען, זייענדיג מיט א שטארקע האנט, און ווי א קוואל וואס שטראמט ארויס מיט קראפט, און ווי א טייך וואס ציט אן אויפהער, איז די הלכה פארפאסט געווארן. און ווער, אויב אזוי, איז דער מענטש וואס זאל זיך אונטערנעמען די דרייסטקייט עדות צו זאגן איבער די שטארקייט פון די זון?! עס איז דאך ברייט באוואוסט זיין טייערע שיינקייט, אט ער איז דאך דער מענטש וועלכער האט אויפגערודערט די גאנצע וועלט, און זיינע טייערע ווערטער זענען דערגאנגען איבעראל וואו דער באשעפער'ס רייד זענען געהערט געווארן, און פון די גאנצע וועלט האט מען אנגעשפיצט די אויערן, צו הערן וואס זיין הייליגער מיינונג איז, און איבער אלע שווערע זאכן האט מען געוואלט וויסן וואס ער האלט, אזוי ווי מען פרעגט אן דעם "אורים ותומים".

צוליב דעם אלעם ווערט מיין זעל אויפגעפלאמט, ווען די געדאנקען דערמאנען די פריער'דיגע יארן ווען דער רבי איז געזעסן אויף זיין קעניגליכן שטול, און איבעראל וואו ער איז נאר געגאנגען אין דער וועלט, האט ער געשיינט, יעדער האט געזען אז דער באשעפער איז מיט אים, און אן הימל'ישע ברכה גייט אריין אין זיין הייליגע ארבעט, וואס ער האט געטאן... און פון גאר פרי איז דאס געווען זיין איינציגע שטרעבן, גליסטעניש, און ציל: צו פארמערן תורה, הייליגקייט, און אין זיי איינווארצלען די פעסטע אמונה, אזוי, אז גארנישט אויף דער וועלט זאל עס קענען אוועקרירן. און ער האט געהאט הצלחה אין אט די הייליגע אויפגאבע, און מיט די הייליגע פלאמען, וועלכע האט געברענט אין זיין ריינע הארץ, האט ער אויפגעפלאמט אידישע הערצער און אריינגעשיינט א שטארקע ליכטיגקייט אין אידישע קינדער. זיינע הייליגע ווערטער און זיינע רייד, ארויסקומענדיג פון א לויטערע הארץ, האט געשיינט זייער זייער ווייט אוועק, און האט צוגעצויגן גאנצע סטאדעס וועלכע זענען געווען דורשטיג נאך דעם דבר ה'. צווישן זיי טויזנטער ערליכע און באשיידענע תלמידים, אויסגעשפראכענע תלמידי חכמים און "בני תורה", רבנים, ראשי ישיבות, און דיינים, חסידים וועלכע דינען דעם אויבערשטן און זענען אנגעקניפט מיט זיין ליכטיגקייט, און וועלכע האבן געלערנט מיט אידישע קינדער וועיטער די תורה, וואו עס איז זיי נאר אויסגעקומען צו זיין אין די וועלט, און ווען זיי

אשרי ילדותינו

האבן אויפגעטוהן און איבערגעגעבן די תורה פאר אנדערע אידן, איז עס געווען די זכות און אין כח פון די ארבעט פון דעם "צדיק יסוד עולם", וואס זיין ליכט האט געשיינט זייער ווייט, איבער וואסערן אין ים'ען.

ביז עס איז אנגעקומען דער געוואלדיגער בראך אויפן כלל ישראל, ווען דאס פייער האט פארלענדעט זעקס מיליאן אידישע קינדער, דערין זענען טויזנטער טייערע תלמידים, אלטע און יונגע. און אויף אן אויסטערלישן וועג, בדרך נס, איז מיין הייליגער פעטער זי"ע געראטעוועט געווארן פון דעם פינסטערן גרוב, ווען דער אויבערשטער האט זיך אויף אים דערבארעמט און אים ארויסגעשלעפט פון די איבערקערניש...

...אין אמת'ן, ווער איז דער מענטש וואס קען זיך פארשטעלן און פארציילן, ווי אזוי עס איז דאן געווען דער נידעריגער מצב פון די אידן, וועלכע האבן יא איבערגעלעבט די גרויסע חורבן און זענען געראטעוועט געווארן פון דעם אויסגעשטערקטן שווערד, זיי זענען געווען פול מיט יאוש געפילן, צובראכן ווי שארבנס אויף שטיקער, די וועלט איז פאר זיי געווען שטארק פינסטער. אפילו דער רבי זי"ע, מיין הייליגער פעטער זעלבסט, איז אויך געווען זייער צובראכן, נאכדעם וואס ער האט צוגעזען מיט די אייגענע אויגן ווי עס ווערט פארלוירן פון דאס אידישע פאלק, אריינרעכענענדיג זיינע געטרייע תלמידים וואס זענען פארניכטעט געווארן אין גאז קאמערן און אין אנדערע פלעצער. זיין שטאט און ישיבה איז צושטערט געווארן, און ער איז איבערגעליבן איינזאם און עלנד אין א פרעמדן לאנד, מיט דעם אלעם האט ער זיך אונטערגעגארטלט מיט א מורא'דיגע שטארקייט, און האט אנגעהויבן אויפצובויען דאס חרוב געווארענע אידישקייט... דאן, אין יענע גאר שווערע צייטן, האט נאכאמאל אויפגעשיינט די זון פון דעם צדיק, כדי ער זאל באלייכטן די וועלט מיט זיין ערליכקייט און הייליגקייט, ווי חז"ל זאגן: "וואויל איז פאר די צדיקים, נישט גענוג וואס זיי זענען זוכה, נאר זיי מאכן זוכה זיין זייערע קינדער און אייניקלעך ביז די ענדע פון אלע קומענדיגע דורות", און דער רבי האט טאקע מזכה געווען דעם כלל ישראל, דורך זיינע מעכטיגע רוחניות'דיגע קרעפטן און ער האט צוריק פון דאסניי אהערגעשטעלט דאס אינדנטוהם, ער האט זיי אויפגעהויבן פון די זומפן און זיי ארויסגעברענגט פון זייער רוחניות'דיגער ארימקייט, און מיט א פאטער'ליכע ליבשאפט האט ער געפירט די אידישע שעפעלעך, מיט דערבארעמקייט און מיטגעפיל האט ער אנטיילגענומען אין די צרות פון אידישע קינדער, ווען עס האט פאר עמיצן עפעס וויי געטאן האט ער מיטגעווייטאגט און האט זיך פארלייגט אויסצובעטן פאר יענעם א ישועה".

...און אזוי האבן מיר געזען ביי מיין הייליגן פעטער ז"ל, אז זיין גאנצע שטרעבן איז געווען צו פארמערן תורה און הייליגקייט ביי אידן, און ער האט זיך אוועקגעגעבן שטענדיג צו ציהען אידישע הערצער צום טאטן אין הימל, צו גרויסן און באשיינען זיין גרויסן נאמען אויף די גאנצע וועלט... די אלע טעג און נעכט האט זיך דער רבי נישט געהעריג אפגערוהט, דאס איז געווען זיין גאנצע שטרעבן, אויפצומאכן אידישע הערצער און אין זיי אריינבלאזן דעם הייליגן פונק, און איינפלאנצן אין זיי די פעסטע די ריכטיגע אור אלטע אמונה, אז מען זאל עס נישט קענען אוועקרירן. זיינע הייליגע רייד זענען שטענדיג געווען התעוררות ווערטער, ער האט זיך אויסגעגאסן זיין הייליגע הארץ ווי א וואסער קוואל, מיט זיינע טרערן וועלכע האבן געמאכט צוגיין אפילו א הארץ פון א שטיין, און האט אויסגעוואשן און אויסגערייניגט אידישע נשמות פון זייערע גרויסע פלעקן. "ווער קען דען באשרייבן די טייכן טרערן וואס טויזנטער אידן האבן פארגאסן, ווען זיי האבן געהערט דעם רבי'נס הייליגע שטימע, וועלכע איז געזאגט געווארן מיט אזא סארט צובראכנקייט, חרטה, הרהורי תשובה, ביים אויפוואכן אידישע קינדער, איבער די נידריגקייט פון דעם דור און אירע שטארקע און שמערצעליכע נסיונות?!.

אין די הייליגע ימים נוראים ווען ער האט זיך געשטעלט פארן באשעפער מיט די תפילות, און זיך אויסגעגאסן דאס הייליגע הארץ, זייענדיג מתפלל אויף רחמנות איבער אידישע קינדער, ווי א טייער קינד בעט זיך איין ביים טאטן. אין די פארכטיגע דרשות "ראש השנה", און "יום הקדוש", און "הושענא רבא", ווען ער האט אויסגעשווענקט און אויסגעוואשן מיט א שטארקע תשובה און צובראכנקייט, די הערצער פון וועלכע זענען געווען דארט, און האבן געוויינט פון אינערליכן געפיל. אין די "שובבי"ם טעג" ווען ער האט פארלענגערט די תורה ביי שלוש סעודות, ווי זיין הייליגער מנהג און די איינפירונג פון אונזערע עלטערן איז געווען, און האט מוסר געזאגט און אויפגעפאדערט דעם ציבור אז מען זאל תשובה טאן אויף עבירות און אויף די זינד וואס האלט אפ משיח'ס קומען און אז מען זאל זיך פארנעמען צו פארבעסערן די מעשים און די מחשבה, און אזוי אויך האט ער געווארנט איבער די הארבקייט פון זיך מתחבר זיין מיט רשעים.

...ביים רבי'ן, דער הייליגער פעטער זי"ע, איז פארווירקליכט געווארן גענצליך די מצות תוכחה, זייענדיג דער אמת'ער אידישער פירער. און רעדנדיג פון מוסר זאגן וואס ער האט געזאגט די שטראף רייד מיט זיינע שטרענגע ווערטער, קומט ארויף אויפן מח דאס וואס ער האט זיך אוועקגעגעבן און נישט געקוקט אויף די סכנה וואס ער שטעלט זיך איין דאס הייליג

אשרי ילדותינו

לעבן, ווען ער האט געשטעלט א תורה'דיגע ווידערשטאנד אנטקעגן די מינות און כפירה'דיגע מדינה אין ארה"ק. פון דעם ערשטן טאג וואס די אידישע רשעים האבן זיך געשטארקט און געפאנגען אין זייער נעץ דאס מערהייט פונעם אינדנטוהם, טראצדעם, וואס אויך אסאך פון די פרומע, און צווישן זיי אפילו גרויסע און גוטע, האבן זיך באהאפטן צו די ציונים, מיט דעם אלעם, האט דער רבי נישט פארקוקט אויף קיינעם און זיך נישט אפגעשראקן פאר גארנישט, נאר געשטאנען אנטקעגן זיי פעלזן פעסט, און האט אויסגערופן "מי לד' אלי", און ערליכע אידן האבן זיך צונויפגעזאמלט ארום אים, זיין הארץ איז געווען צובראכן און צוקלאפט אויף פיץ פיצלעך, ווען ער האט זיך דערזען מיט דעם שרעקליכן בראך, וואס די מדינה פון די אידישע כופרים האבן דערמיט געברענגט אויף כלל ישראל. טאג און נאכט האט ער נאכאנאנד געוויינט איבער די נייע בראך פון דעם אידישן פאלק, איינער אליין איז ער געבליבן פון די אנדערע ריזן און פריער'דיגע "גדולי הדור", וועלכע האבן פארפירט קעגן די פארשאלטענע ציונות'טישע כת. פון איין עק וועלט ביז צו די אנדערע האט דערגרייכט די ווידערשטאנד שטימע וואס האט געשטורעמט דעם באשעפער'ס צער, אנטקעגן די רעליגיעזע וועלכע האבן זיך ליידער פארקויפט פאר די ציונים...

...די פלאם פייער'דיגע ליבשאפט צו ארץ ישראל, האט געפלאקערט נאך פון זיין פרי'סטע יוגנט יארן, אין זיין הייליגע הארץ, און האט נישט געקענט דולדן אז עס זענען געקומען אזעלכע פרעמדע פערזאנען און האבן פאראומווירדיגט דעם נחלת ה'. אבער האנט ביי האנט מיט זיין פלאם פייער'דיגע הייליגע רייד וואס ער האט געזאגט, ווען ער האט געשטורעמט איבער די ציונים, האט ער גלייכצייטיג מלמד זכות געווען פארן באשעפער, און ממליץ טוב געווען אויף די צובראכענע און פארוויסטאגטע און שרעקליך דערשיטערטע כלל ישראל, וואס שטייען בעפאר גאר שווערע נסיונות...

מען קען נישט אפשאצן זיין גרויסע מסירות נפש פארן אויבערשטנס וועגן, ווען ער איז געשטאנען גענצליך איינער אליין, אנטקעגן די גאנצע אידישע וועלט און האט אנגענומען מיט ליבשאפט די אלע פיילן און שפיזן, און אסאך מאל איז ער געווען אין א ריכטיגע סכנה פון די ציוניסטישע סטראשונגען, וועלכע האבן אים אויך באשמוצט, אבער ער האט זיך נישט אפגעשראקן פון זיי. אט דאס אלעס איז געווען א קליינע טייל פון זיינע מעשים ווען ער איז געווען נאך מיט אונז אויף די וועלט, און איז געווען די אויגן און הארץ פון אידן, "און יעצט ווען דער רבי איז שוין מער נישטא מיט אונז, ער איז ארויפגעגאנגען אין הימל, און אונז איבערגעלאזט מיט פראבלעמען מיט שווערע נסיונות" בלייבט אונז נאר איבער זיך יעצט צו שטארקן מיט די ליכטיגקייט פון זיין שטראלנדיגע תורה, וועלכע ער האט אונז איבערגעלאזט פאר א ירושה, אונז צו לערנען אין וועלכע וועג מיר זאלן גיין.

און ווי שטארק געעהרט איז דער דאזיגער טאג, ווען דער ספר הקדוש "שו"ת דברי יואל" גייט ארויס פון דרוק, און עס וועט אנפולן די וועלט מיט תורה'דיגע וויסנשאפט. און וויסן ברויך מען, אז די תשובות און חידושי תורה וואס מיר פארמאגן, איז בלויז גאר א קליינער טייל, פון וואס דער רבי האט געהאט געשריבן און מחדש געווען, אויב וואלטן מיר דען זוכה געווען, וואלטן מיר געהאט אסאך-אסאך חידושים מער פון די טיפע תשובות און אויסטערלישע חידושים... און דאס ביסל וואס

א געמאהלענע בילד פון רבי'ן ז"ל געצייכנט מיט די ווערטער פון מאמר לשון הקודש פון די הייליגע ספר ויואל משה

אשרי ילדותינו

געפינט זיך יא ביי אונז אין די הענט, איז א טייל דערפון, וועלכע איז יא איבערגעבליבן פון וואס ער האט געהאט געשריבן בעפאר די קריג, און די איבעריגע, פון דאס וואס ער האט געענטפערט שוין נאך די מלחמה און חורבן, ווען עס איז אויפגעקומען זייער הארבע און קאמפליצירטע שאלות, און גדולי ישראל האבן דערין געהאנדלט, אזוי איז די אויגן פון אידישע קינדער געווען געווענדעט צום פעטער זי"ע.

...מיר האבן געזען וואונדערליכע זאכן, אין זיין מסירות נפש ביים לערנען תורה מיט זיינע באליבטע תלמידים, די טיפע שיעורים נאכאנאנד, פון יונגערהייט אנגעפאנגען ביז זייענדיג אין די שפעטערע יארן, האט ער געהאט א ישיבה וואו עס איז געווען דער סדר פון אונזערע עלטערן שוין פון דורי דורות, ווי מיין טאטע און מיין רבי הגאון הקדוש בעל "עצי חיים" זצוק"ל, און מיין זיידע הגאון הקדוש מרן בעל "קדושת יו"ט" זצוק"ל, און דער עלטער זיידע מרן הגאון הקדוש בעל "ייטב לב" זצוק"ל, און אזוי למעלה בקודש. דער צדיק האט אנגעהאלטן מיט זאגן די שיעורים מיט מסירות נפש, קיין שום זאך האט אים נישט אפגעהאלטן פון פארלערנען עטליכע מאל א וואך, און זיין הייליגער געשטאלט האט געשטראלט און אויסגעדרוקט א שטארקע פרייד, ווען ער האט געלערנט אין די ישיבה, און די טייערע בחורים זענען געשטאנען און געזעסן אזוי אנגענעם ארום די טיש, און דער רבי האט געפרעגט און פארענטפערט מיט א געוואלדיגע טיפקייט און שארפקייט, און האט גוזאגט וואונדער'ליכע חידושים און זייער שווערע סוגיות. עטליכע מאל האט ער גוזאגט פאר זיינע נאנטע מענטשן, אז זיין אייניציגע שמחה אויף די וועלט איז מיט זאגן שיעורים פאר זיינע תלמידים, וועלכע זענען געווען ביי אים ווי דאס שווארץ-אפל פון די אויגן, און קיין געלט אויף דער וועלט, איז נישט געווען ביי אים אזוי שאצבאר, ווי די געוואלדיגע רוחניות'דיגע פארגעניגן וועלכע ער האט געשעפט פון די ישיבה. אזוי אויך האט מען געקענט זען זיין פאטער'ליכן ליבשאפט יעדן "ליל שישי" ווען ער האט פארהערט די בחורים די שיעור פון די וואך.

...טראץ זיין גרויסע הארעוואניע איז ער כמעט נישט געשלאפן, מען קען נישט געווג פארציילן די געוואלדיגע עבודה און די וואונדערליכקייט פון זיין תורה. א יעדער וואס איז נאר געקומען אין בארירונג מיטן רבי'ן, האט געמוזט מודה זיין אז דער איד איז נישט סתם א מענטש, נאר "א הייליגער מלאך אראפגעשיקט פון הימל"...

און אט אזוי איז עס צושטאנד געקומען, ווען ער האט געשריבן דאס וואס דער באשעפער האט אים געשאנקען, אין זיין הייליגע ספר "ויואל משה", וואו עס ווערט אראפגעברענגט און ערקלערט קלארע און אויסדרוק'ליכע הלכות, וועלכע איז זייער גוט ערקלערט, איבער די "שלש שבועות", און איבער די מצוה פון "ישוב ארץ ישראל", און איבער דאס ענין פון "לשון הקודש", און ס'זאל זיין אויף פאר די קומענדיגע דורות, זיי זאלן וויסן וועגן די וואס האבן זיך פארמאסטן צו פארדרייען דעם באשעפערס רייד, צו ווידערשפעניגן און אפלייקענען אין אלעם הייליגסטן, אונטער א שלייער פון מצות "ישוב ארץ ישראל"... און

די זאכן האט געפלאקערט אין אים, ווייל ער האט געזען מיט זיינע הייליגע ווייט-זעענדיגע אויגן די געפערליכע חורבן וואס וועט ווערן פון אידישן פאלק דורך די רשעים. טראץ זיין פארנומענקייט, האט ער ביי זיך באשלאסן, צו נעמען די פעדער אין די האנט און אויסקלארן שריפטליך די אלע אנגעלעגנהייטן, וואס ווערן פאראורזאכט, דורך די פלאנטער פון די שרעקליכע נסיון וואס דאס איז די ציוניזים. מיר דערמאנען זיך, דעמאלט'ס ווען ער האט געשריבן די אלע זאכן מיט די אייגענע הענט ביז אין די נאכט אריין, וואו ער פלעגט עס אדורכטראכטן מיט זיינע הייליגע גדאנקען און האט זיך פארצויגן ביז אזוי די פארטאגס שעה'ן... און זייער אסאך מאל ביים

ענדיגן א קאפיטל אדער אן ענין אין אט דעם הייליגן ספר "ויואל משה", האט מען געקענט הערן א שטימע וואס קרעכצט און וויינט זיך אויס צום הייליגן באשעפער, און האט געענדיגט דעם מאמר מיט א געבעט אויף רחמי שמים, אז אידן זאלן שוין געהאלפן ווערן.

צוליב דעם, בנוגע דעם רבינס הייליגע ספרים, ברויך מען צו וויסן, אז די הייליגע ווערטער וואס דער רבי דער פעטער הגאון הקדוש זי"ע, האט אונז איבערגעלאזט צו באלייכטן אונזערע אויגן, אונז ארויסצוזעמען פון פלאנטערניש אז מיר זאל קענען זיין ערליכע אידן, וועלכע זענען געווארן פארשריבן אין די הייליגע ספרים "ויואל משה, "דברי יואל" אויף די סדרות, אויף די סוגיות הש"ס, "שאלות ותשובות דברי יואל" אויף אלע פיר טיילן פון שו"ע, "חידושי תורה" אויף ימים טובים, דער קונטרס "על הגאולה ועל התמורה", און אזוי וויטער, אז "אמת'ע תורה איז געווען אין זיין מויל און קיין אומרעכט האט זיך נישט געפינען אין זיין ליפן, ווייל ער איז געווען א מלאך ה' צבאות".

פון ווען דער רבי איז ארויף געגאנגען צום ליכטיגן גן-עדן, איז אונז שלעכט געווארן, און מיר האבן נישט געטראפן קיין רוה, ווייל עס זענען אויפגעשטאנען פרעמדע פארשוינען איינצושלינגען דאס רוחניות. אויפן אידישן פאלק לאקערן זיי נאכנאנד, און פלאנירן צו טאן שלעכט'ס, און מיר ברויכן זיך שטארקן אין די הייליגע תורות, און זיך שפייזן פון זיינע לויטערע ווערטער, און לערנען די הייליגע ספרים וועלכע באלייכטן די וועגן פאר די אלע וועלכע ווילן זיך האלטן צום הייליגן ליכטיגקייט, און זוכן צו וויסן די ליכטיגע וועג אין וועלכע צו גיין, נישט אפקערנדיג דערפון אין שלעכטע וועגן.

אויך אין די "חידושי הלכות" און שווערע "תשובות" וואס פאדערט טיפע טראכטונגען, זאלן מיר זיך פארטיפן און עס לערנען, כדי צו קענען עס איינהאלטן און טוהן, און דורך דעם זאל אויפגעוואכט ווערן דער זכות פונעם רבי'ן דער פעטער זכרונו לברכה.

אזוי אויך בעטן מיר דעם אויבערשטן, און עס איז אונזער האפענונג, אז אינעם זכות פון אונזער הייליגע תורה, זאלן מיר אלע געהאלפן ווערן, אז משיח זאל שנעל קומען, און אונז אויסלייזן פון פינסטערניש צו ליכטיגקייט, און עס זאל דערהויבן די כח התורה און פון כלל ישראל, און אונזערע אויגן זאלן זוכה זיין צו זען ווי ציון אין ירושלים ווערט אויפגעבויעט, אמן.

קליינע עפיזאדן פון האדם הגדול בענקים

מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע

א שמו"ע אן פרעמדע מחשבות

איינמאל, ווען רביה"ק בעל "קדושת יו"ט" זי"ע, איז געווען צוגאסט אין די שטאט נירבאטור, האט ער אויך מיטגענומען זיין קינד מרן רביה"ק זי"ע, וואס איז נאך געווען פאר די בר מצוה. דער קדושת יו"ט האט ארומגעשמועס'ט פארשידענע ענינים מיטן באטור'ער רב, און אינמיטן שמועס האט דער באטור'ער רב געפרעגט דעם קדושת יו"ט, פארוואס עס איז כמעט נישט מעגליך מ'זאל קענען דאווענען איין שמו"ע אן צו האבן אינמיטן פארשידענע מחשבות. דער רבי זי"ע וועלכער איז אויך דארט געשטאנען און עס דערהערט, האט זיך געגעבן א כאפ ארויס: "איך ווייס נישט פון אזא זאך".

נישט אראפגענומען קיין אויג

ווען דער רבי זי"ע איז נאך געווען א יונגערמאן נאך די חתונה, איז ער געפארן וויילן דאס ערשטע מאל א שבת בצילו פון הרה"ק דער מהרי"ד פון בעלזא זי"ע. דער בעלזער רב האט דעמאלטס געהייסן זיין משמש, ער זאל מכבד זיין דעם רבי'ן צו דאווענען שחרית פארן עמוד, אבער דער רבי ז"ל האט נישט געוואלט, זאגנדיג אז ער קען נישט דעם בעלזער נוסח, און ער פירט זיך ווי זיינע הייליגע עלטערן ביים דאווענען פארן עמוד, צו אנהייבן ביי תפלת שחרית פון "עד הנה עזרוני רחמיך" ביי נשמת. ווען דער משמש האט נאכדעם איבערגעגעבן פארן בעלזער רב די ווערטער, האט דער בעלזער רב צוגערופן דעם רבי'ן זי"ע און אים אליין מכבד געווען צו תפלת שחרית, הייסנדיג אים זיך פירן ווי זיינע עלטערן האבן זיך געפירט, און במשך די גאנצע צייט פון דאווענען האט דער הייליגער בעלזער רב נישט אראפגענומען קיין אויג פון רבי'ן זי"ע.

די נאכט האט אויסגעקוקט ווי בייטאג

איינע פון די גרויסע עבודות ביים רבי'ן, איז געווען די ווייניג שלאפן. ווי באקאנט, איז ער קיינמאל נישט געשלאפן מער ווי צוויי און האלב שעה א נאכט, די דאזיגע עבודה האט דער רבי נאך געפראוועט אלס יונגערמאן. עס האט דערציילט דער צעלימער רב זצ"ל, אז נאכדעם וואס ער איז אויפגענומען געווארן אלס רב אין ארשיווע (א שטיקל צייט נאכדעם וואס דער רבי איז אויפגענומען אין קראלי, נאך וואס ער האט פארלאזט ארשיווע), האט ער געהאט גרויסע "פראבלעמען" מיט די בעלי בתים פון שטאט, ווייל זיי האבן נישט פארשטאנען ווי אזוי ביים רב ווערט פארלאשן די לעקטער אינמיטן די נאכט, טענה'ענדיג אז ביים פריער'דיגן רב (רביה"ק זי"ע) האט די נאכט אויסגעקוקט ווי בייטאג.

די שטיקל גמרא לאזט מען מיר שוין אויך נישט לערנען

עס האט דערציילט הגה"צ רבי שמואל בראך שליט"א: עס פלעגט אסאך מאל אויסקומען פאר אידן וואס האבן געוואלט אריינגיין צום רבי'ן, אז זיי האבן געדארפט ווארטן עטליכע טעג, עס זענען געווען אידן וואס זיי איז געווען שווער צו ווארטן עטליכע טעג, זענען זיי געקומען גאנץ פרי, און צומאל איז זיי געלונגען אז דער רבי האט זיי אויפגענומען. אבער ווייבאלד עס איז פארמערט געווארן דאס קומען צופרי, האט דער רבי זי"ע פארמאכט די טיר. ער האט זיך איינמאל באקלאגט פארן משב"ק: "די שטיקל גמרא וואס יעדער איד דארף לערנען פארן דאווענען, לאזט מען מיר שוין אויך נישט לערנען".

רישקעס טרערן זענען גערינען פון אים

אין ירושלים איז געווען דער מנהג פון די סלאנימער חבורה צו דאווענען שבת צופרי וותיקין, און דערנאך האט הרה"ק ר' מאטיל סלאנימער זי"ע געגעבן א שיעור. ווען רביה"ק איז געווען אין ירושלים, האט ר' מאטיל געזאגט צו זיין חבורה: "איר וועט לערנען און איך גיי צו ר' יואל'יש", רבי מאטיל איז געגאנגען צום רבי'ן און איז אנגעקומען אינמיטן שחרית ווען דער רבי זי"ע האט געזאגט נשמת. רבי מאטיל איז געשטאנען פון דער זייט און זיך צוגעהערט צום רבי'ן'ס

אשרי ילדותינו

דאווענען. האט שפעטער דערציילט הרה"ח ר' אהרן וויינבערג וואס האט אים באגלייט, אז "צוויי רישקעס טרערן זענען אים גערינען פון די אויגן".

בודק זיין צו ער איז געווען ביים בארג סיני

עס האט דערציילט הרה"ח ר' שמחה לעפקאוויטש, אז איינמאל הושענא רבא, ביי די הייליגע הושענא רבא דרשה פון רביה"ק זי"ע, איז געשטאנען נעבן אים הגה"ק רבי יונתן שטייף זצ"ל, און ער האט זיך אנגערופן צו אים: "ווער עס ווערט נישט נתעורר פון די הייליגע דרשה פון רבי'ן, דארף מען בודק זיין צו רגליו עמדיו על הר סיני".

די תפילות פון רבי'ן איז אים מבלבל

איינער פון רבינס תלמידים פון קראלי איז געקומען קיין ארץ ישראל, און במשך די צייט איז ער אינגאנצן קאליע געווארן, ער איז דערוויטערט געווארן פון אידישקייט ל"ע און ער איז געווארן פון די גרויסע ציונים.

יענער פלעגט שרייבן אין די צייטונגען פילע מאמרים פון זיינע זכרונות אין די תקופה פון קראלי, און ער האט דערמאנט אז די תפלת שחרית וואס דער רבי פלעגט דעמאלטס דאווענען שבת אינדערפרי, איז אים געבליבן איינגעקריצט אין זכרון, און יעדעס מאל וואס ער דערמאנט זיך דערפון, שטערט עס אים און עס איז אים מבלבל פון זיין פרייע התנהגות, דעם רבינס קול פון די תפלה "נשמת כל חי" צומישט זיינע געדאנקען און עס האלט אים אפ פון צו טאן עבירות.

מיטגעריסן געווארן מיטן רבינס דאווענען

הגה"צ ר' חיים אלי' שטערנבערג זצ"ל, האט דערציילט וועגן דעם רבינס נסיעה אין יאר תרצ"ב, ווען דער רבי איז געפארן מתפלל זיין אויף די מקומות הקדושים. ר"ח אלול תרצ"ב, האט דער רבי זי"ע געדאווענט אין ביהכ"נ "אור תורה" אין טבריא. דארט אינעם זעלבן בנין, האט אויך געוואוינט הגה"צ ר' משה קליערס זצ"ל, וועלכער איז שוין געווען שטארק קראנק, האט ער געבעטן, אז איידער דער רבי הייבט אן צו זאגן הלל, זאל מען אים צופירן אויף די טאראסע צום פענסטער פון ביהכ"נ, ער זאל קענען הערן דעם רבינ'ס הלל. אזוי איז טאקע געווען מען האט אים צוגעפירט צום פענסטער, און ווי דער רבי זי"ע האט אנגעהויבן זאגן: "ברוך אתה" מיט זיין באוואוסטן נוסח און ניגון, האט הגה"צ ר' משה קליערס אנגעהויבן גיסן מיט טרערן, דאס האט אנגעהאלטן אזוי דעם גאנצן הלל ביז צום סוף. ר' משה קליערס וואס איז מיטגעריסן געווארן מיטן רבינס הייליגן נוסח התפילה, האט די גאנצע צייט געוויינט פון גרויס התרגשות ווי א קליין קינד.

פארגעסן צו עסן

הרה"ח ר' מנדל הערש ניימאן ז"ל (א תלמיד פון קדושת יו"ט), האט דערציילט, אז אמאל אין חדר האט דער מלמד באפוילן פאר די קינדער, זיי זאלן אויפעסן דעם מיטאג וואס זיי האבן זיך מיטגענומען פון שטוב, און דערנאך וועלן זיי קענען גיין צום טייך זיך אפצוקילן פון די גרויסע היצן. האט דער רבי גענומען אין די האנט דאס עסן און דאס אזוי געהאלטן א לענגערע צייט, מען האט אים דערמאנט עטליכע מאל ער זאל דאס אויפעסן און זאל אויך גיין זיך אביסל אפקילן, איז ער אבער ווייטער געבליבן זיצן פארקלערט אין זיינע געדאנקען. די חברים זענען אלע געגאנגען צום טייך, ווען זיי זענען צוריק געקומען האבן זיי אים געטראפן, ווי ער זיצט פארטראכטערהייט מיטן עסן אין די הענט, און אזוי איז ער צוריק געגאנגען לערנען מיט התמדה.

עס איז נישט מעגליך אז דער רבי האט געבעטן

עס האט זיך אמאל געמאכט, אז איינער פון די הויז בחורים איז געווען פארנומען מיט עפעס אין שטוב, האט ער געבעטן א צווייטן בחור, אז ער זאל גיין צו די רעבעצין ע"ה בעטן א טיי פארן רבי'ן. דער בחור וואס האט נישט גענוי געכאפט וואס דער הויז בחור זאגט אים, האט ער איבערגעזאגט פאר די רעבעצין: "דער רבי בעט א טיי", די רעבעצין ע"ה האט אים געגעבן די טיי און שמייכלנדיג אים געזאגט: "עס איז נישט מעגליך אז דער רבי בעט א טיי, אין די אלע יארן האב איך קיינמאל נישט געהערט אז דער רבי זאל בעטן עפעס עסן אדער טרינקען".

אשרי ילדותינו

קלוגע ווערטער פון רביה"ק זי"ע

ס'איז באקאנט אז מרן רביה"ק זי"ע, אויסער זיינע געוואלד'יגע השלמות אין אלע געביטן, איז ער צו דעם אויך געווען באשאנקען פון הימל מיט א געוואלדיגען כח החכמה, ער האט פארשטאנען יעדע זאך אדורך און אדורך, ווי אויך האט דער רבי געהאט א מורא'דיגן חוש צו קענען ענטפערן יעדנס פראגע אויפן פלאץ, מיט א טרעפליך "קלוג ווערטל", פון זיין מויל האט זיך געגאסן פערל רייד, און זיינע קלוגע ווערטלעך זענען געווען קלוג און שארף. אויפן רבינס ווערטלעך איז שטארק פאסיג דער מאמר חז"ל: "שיחות חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד", עפ"י רוב האט ער געענטפערט זיינע ווערטלעך מיט א פסוק אדער מאמר חז"ל, דער רבי זי"ע פלעגט זיך אויך זייער אסאך באנוצן מיט משלים, ער האט געהאט א געוואלד'יגן חוש צו זאגן טרעפליכע משלים, מיר וועלן דא פראבירן אראפצוברענגען עטליכע פון די ווערטלעך.

מצוה גוררת מצוה

הגה"צ ר' מיכאל בער וויסמאנדל זצ"ל, האט אמאל געוואלט מאכן אן אפיל לטובת זיין ישיבה, אין רבינ'ס ביהמ"ד, האט ער דערציילט פארן רבי'ן, אז בעלי בתים האבן אים געזאגט ער זאל דאס מאכן דעם פאלגנדן שבת, וויבאלד ערשט פאריגע וואך איז געווען אן אפיל פאר אן אנדערן צדקה צוועק, וועט דער עולם נישט געבן. האט אים דער רבי געענטפערט אז דאס איז דעת בעלי בתים, אבער דער דעת תורה איז פונקט פארקערט, די משנה זאגט: "מצוה גוררת מצוה" ממילא, אויב ליגט נאך דער טעם ביי א מענטש, פון די פריער'דיגע מצוה, וועט אים דאס צוציהען ער זאל דאס וועלן נאכאמאל מקיים זיין, און דער אפיל פון פאריגע וואך וועט אים ברענגען ער זאל וועלן געבן ביי די מגבית אויך. משא"כ, אויב עס גייט אריבער אפאר וואכן, פארגעסט מען שוין אינגאנצן פון די מצוה און מען גיבט וויניגער.

די בעסטע ענטפער איז צו שווייגן

ביי א מחלוקה איז דאס בעסטע - פלעגט דער רבי זאגן - מען זאל גארנישט ענטפערן אויף יענעמס רייד, דורך דעם וועט יענער אויך אנטשוויגן ווערן. דאס מיינט דער פסוק אין תהלים: "ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו", לכאורה, פארוואס הייבט ער אן לא אשמע אויף זיך, און ער לאזט אויס לא יפתח פיו אויף יענעם? נאר דער פשט איז, אז דער פסוק גיבט אונז אן עצה ביי א מחלוקה, אז אויב איך וועל מיך מאכן ווי א טויבער וואס הערט נישט, "כחרש לא אשמע", דעמאלטס וועט ארויסקומען אז מיין בעל פלוגתא וועט ווערן "כאלם לא יפתח פיו", אז ער וועט ווערן ווי א שטימער וואס עפנט נישט דאס מויל.

צו עפענען די הענט

איינמאל האט א געוויסער עושר א קמצן, געשיקט אויסצוטיילן פאר מערערע מוסדות פון דעם רבי'ן זי"ע דעם זעלבן סכום, פאר גרעסערע מוסדות און פאר קלענערע מוסדות די זעלבע סכום, האט זיך דער רבי אנגערופן: "מיר געפינען ביי די מצוה פון צדקה אין פרשת ראה, ווי די תורה זאגט א מצות עשה פון "פתח תפתח את ידך", דו זאלסט אויפמאכן די הענט, און א לאו פון "לא תקפץ ולא תאמץ את ידך", זאלסט נישט האבן קיין פארמאכטע הענט, פארוואס באצייכנט דאס די תורה מיט א לשון פון אויפמאכן און צומאכן? פארוואס זאגט נישט די תורה פשוט: "זאלסט געבן צדקה"? נאר וואס דען, די מצוה איז צוגעגליכן צו די הענט פונעם מענטש, ווען די הענט פון מענטש זענען אויפגעמאכט, זענען פארהאנען גרעסערע פינגער און קלענערע פינגער. דאס זעלבע איז ביי צדקה, פאר א גרעסערע צוועק גיבט מען מער, און פאר א קלענערע וויניגער. אבער ביי א קמצן וואס וויל נישט געבן צו פיל צדקה זענען אלע צוועקן גלייך, גרויסע פונקט ווי קליינע, עס איז פונקט ווי ווען די הענט זענען פארמאכט, וואס דעמאלטס קוקן אלע פינגער אויס גלייך. דאס זאגט די תורה, פתוח תפתח את ידך, דו זאלסט האבן אפענע הענט, צו האבן דעת וואו מער צו געבן און וואו וויניגער, "לא תקפץ ולא תאמץ את ידך" זאלסט נישט האבן קיין פארמאכטע הענט אנצוקוקן אלע צוועקן גלייך".

נאר שבת זינגט מען מנוחה ושמחה

דער רבי זי"ע האט אמאל געזאגט: "מנוחה ושמחה זינגט מען נאר אום שבת, ווייל נאר דעמאלטס איז א שמחה אז מען האט מנוחה און מען ארבעט נישט, אבער א גאנצע וואך, אויב עס איז דא מנוחה, ווייל ס'איז

אשרי ילדותינו

נישטא קיין ארבעט, איז שוין גארנישט קיין שמחה, ווייל מען האט דאך נישט קיין פרנסה".

אזעלכע הטאת נעורים

דער של"ה הקדוש שרייבט שארף קעגן די וועלכע זענען עוסק בפלפולים, און ער שרייבט אז ער איז אויך געווען פארכאפט אין דעם אין זיינע יוגנט יארן, ער רופט דאס אן "חטאת נעורים". האט דער רבי ז"ע אמאל געזאגט א ווערטל: "אויב מען האט נאר אזא "חטאת נעורים", וואקסט מען אויס א של"ה הקדוש".

שקר אין לו רגלים

דער רבי ז"ע פלעגט זאגן: "חז"ל זאגן: שקר אין לו רגלים, שקר האט נישט קיין קיום ווייל עס האט נישט קיין פיס, לכאורה, היינט זעט מען דאך יא ווי שקר עקזיסטירט און האלט אן א לאנגע צייט? נאר וואס דען, דער שקר האט טאקע נישט קיין קיום, עס האלט נישט לאנג אן, נאר די היינטיגע שקרנים, וויבאלד איין שקר פלאצט, האבן זיי שוין באלד א פרישן שקר, און אזוי ווייטער, שטענדיג קומען זיי אויף מיט פרישע שקרים, די שקר'דיגע פיס קראכן גלייך, אבער גלייך ריקן זיי אונטער א פרישן שקר'דיגן פיסל און אזוי האלט דאס אן"...

מותר מדרבנן און אסור מדאורייתא

אויף פארשידענע געשעפטן, וועלכע זענען פארבינדן מיט שאלות פון איסור ריבית, און עס זענען פארהאנען אזעלכע רבנים וועלכע געבן דערויף היתרים מיט היתר עיסקא, אבער על פי הלכה איז עס נישט אויסגעהאלטן. האט דער רבי ז"ע זיך אויסגעדרוקט: "די געשעפטן זענען מותר מדרבנן אבער זענען אסור מן התורה".

יתמי דיתמי

ביי א שמועס וועגן שפלות הדור, האט זיך איינער אנגערופן אז דער היינטיגער דור איז א דור יתום, האט זיך דער רבי ז"ע אנגערופן: "פאר הונדערט יאר האט מען זיך שוין אפגערעדט אז ס'איז א דור יתום, מיר זענען אבער "יתמי דיתמי".

א גרעסערער עם הארץ

דער רבי ז"ע פלעגט זאגן, אז פון די לאנגע ווינטער נעכט וואקסט מען אויף אדער א גרעסערער תלמיד חכם ווי פריער, אדער א גרעסערער עם הארץ ווי פריער, א גרעסערער תלמיד חכם איז דאך פשוט, ווייל מען לערנט אסאך תורה אין די לאנגע ווינטער נעכט, און א גרעסערער עם הארץ, ווייל "זקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתם מתפשטת עליהם" ווי עלטער זיי ווערן, ווערן זיי גרעסערע עמי הארצים, און אויב האט מען פארברענגט אזעלכע לאנגע נעכט איז מען געווארן א גרעסערער און עלטערער עם הארץ.

איר זאלט יעצט זיין א איד

אן איד איז אריינגעקומען אין אמעריקע צום רבי'ן ז"ע נאך די וועלט מלחמה, מיט א צובראכן הארץ, היות אין די יארן פון די מלחמה, איז ער און די גאנצע משפחה געווען פארשטעלט ווי גוים, זיי האבן זיך געפירט ווי גוים און אזוי ארום האבן זיי זיך געראטעוועט ביי די מלחמה, ע"כ בעט ער יעצט א תיקון תשובה, אויף די זינד פון לעבן ווי א גוי. האט אים דער רבי געענטפערט מיט א שמייכל: "דער תיקון אויף דעם איז קורץ און שארף: זאלסט זען יעצט זיך צו פירן ווי אן איד".

נאר גוטע בשורות

א באקאנטע רעבעצין, האט זיך אמאל אריינגעריסן אין רבינ'ס ביהמ"ד, אינמיטן די הייליגע שלוש סעודות תורה, מיט א יאמערליכן געוויין, אז איר שנור איז פלוצים מסוכן קראנק געווארן ל"ע, און דער רבי זאל מעורר רחמים זיין. צומארגנס איז זי געקומען צום רבי'ן מפייס זיין, פארוואס זי האט געשטערט אינמיטן שלוש סעודות. האט דער רבי געענטפערט, אז דער פיוס וועט זיין אז איר וועט קומען מבשר זיין אז אלעס איז אין ארדענונג, און אלעמאל קומען מבשר זיין נאר גוטע בשורות.

א בילד פון רבי'ן ז"ל אין לאגער ארום געבונדן זיין פנים מיט א פאטשיילע כדי די רשעים זאלן נישט באמערקן אז ער האט א בארד

מסירות נפש

איבער די גרויסע "מסירות נפש" פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

זיך אוועקגעגעבן פאר אידן מיט מסירות נפש

פונקט ווי זיין טאג טעגליכע לעבן איז צוגעגאנגען מיט מסירות נפש, דאס זעלבע מסירות נפש האט ער געהאט פאר אנדערע אידן, ער האט זיך אוועקגעגעבן פאר טויזנטער אידן צו ארויסהעלפן מיט וואס עס איז נאר שייך, ער איז געווען אן אדרעס פאר יעדן צובראכענער איד, ער האט אוועקגעגעבן פון זיין טייערע צייט שעות ארוכות, ער האט אליינס אוועקגעטיילט פאר אידן מיליאנען דאלארן פאר צדקה צוועקן, עס האט ביי אים נישט געגעכטיגט קיין פרוטה אין טאש, נאר אלעס האט ער אוועקגעגעבן פאר אידן, אפגערעדט זיין מסירות נפש ביי די מלחמה יארן, וואס ער האט זיך ממש מוסר נפש צו ראטעווען אידישע קינדער.

אויפגעשטעלט אידישקייט אין אמעריקא מיט מסירות נפש

מיטן כח פון מסירות נפש האט רביה"ק זי"ע זוכה געווען צו מעמיד זיין הדת על תילה, פונקט ווי רבי עקיבא בשעתו האט מיט זיין גרויס מסירות נפש צוריק אויפגעשטעלט דעם כח התורה ווען די וועלט איז געווען וויסט נאכן אומקום פון זיינע פיר און צוואנציג טויזנט תלמידים, ווי די גמרא דערציילט (אין יבמות סב:).

דאס זעלבע האבן מיר געזען ביי מרן רביה"ק זי"ע נאך די צווייטע וועלט מלחמה ווען די אידישע וועלט איז געווען חרוב ונחרב פיזיש און גייסטיש, און די השגחה עליונה האט געפירט א גרויסע חלק פון די שארית הפליטה קיין אמעריקא וועלכע איז געווען וויסט אין גייסטישן זין, פריערדיגע צדיקים האבן געציטערט אריינצוקומען אין דאזיגן וויסטן לאנד ווי מיליאנען אידן זענען פאר'גוי'אישט געווארן, די צדיקים האבן געזאגט אז די לופט פון אמעריקא איז טמא און פיל מיט חיצונים און קליפות וויל די פריערדיגע צדיקים האבן נישט אריינגעטראטן אינעם לאנד און נישט אויסגערייניגט דאס לופט, אזוויי ס'איז באוואוסט פון הרה"ק רבי יהושע'לע בעלזער זי"ע.

אט אין דעם לאנד האט רביה"ק זי"ע בגודל קדושתו זוכה געווען צו מטהר זיין דאס לופט, זינט זיין קומען קיין אמעריקא פאר נאנט צו זעכציג יאר צוריק איז עס געווארן ווי א נייע לאנד ווי ס'זענען אויפגעוואקסן טויזנטער אידן יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה.

עס ווערט געברענגט אין ספר עמודא דנהורא (עמוד שס"ט) אז הגה"ק רבי בנימין רבינאוויטש זצוק"ל חבר הבד"ץ העדה החרדית ירושלים האט געזאגט: וויאזוי האט דער סאטמאר'ער רב געקענט בויען אזויפיל אידישקייט אין אמעריקע?

האט ער עס ערקלערט מיט א מעשה וואס מ'זאגט נאך פון די צוויי הייליגע ברודער דער רבי ר' אלימלך און דער רבי ר' זושא זי"ע ווען זיי זענען געגאנגען אין גלות און זיי האבן איבעראל אויפגעטון תיקונים נוראים, ווען זיי זענען אבער אנגעקומען צו די דייטשע גרעניץ האט זיך דער ס"מ באוויזן צו זיי און האט זיי געווארנט אז אויב זיי וועלן דארט אריינגיין וועט ער איבער לאזן די גאנצע וועלט און ער וועט זיך נעמען נאר צו זיי, האבן זיי זיך דערשראקן און צוריק געצויגן, אבער שפעטער ווען די השכלה האט זיך פארשפרייט אין דייטשלאנד און עס איז ארויסגעקומען גרויסע חורבנות האבן זיי שוין חרטה געהאט פארוואס זיי זענען נישט אריין דארט, זייי וואלטן געדארפט האבן מסירות נפש אנטקעגן דעם ס"מ, ווייל מיט מסירות נפש וואלטן זיי דארט אויך געקענט מתקן זיין.

האט רבי בנימין אויסגעפירט: דער סאטמארער רב צוליב זיין גרויס מסירות נפש האט ער באקומען א באזונדערע סייעתא דשמיא ער זאל קענען אויפבויען אזויפיל אידישקייט אין אמעריקע.

מיר קענען היינט נישט באגרייפן וויפל מסירות נפש עס האט אפגעקאסט פאר רבינו ז"ל אויפצובויען די אידישקייט אין אמעריקע, יעדע מינדענסטע דבר שבקדושה וואס ער האט דארט געוואלט אויפטאהן איז איהם אנגעקומען מיט אויסטערלישע שוועריגקייטן וואס ס'האט זיך דערויף פארלאנגט מסירות נפש ממש אויף יעדע זאך האט מען אים געשטעלט שטיינער אין וועג, די אמעריקאנער אידן האבן נישט געדולדעט אז דער פרומער אלטמאדישער אידישקייט זאל איבער געפלאנצט ווערן אין אמעריקא, זיי האבן נישט סובל געווען דעם אלטמאדישן אידישן לבוש מיטן חינוך

אשרי ילדותינו

הישן, שמירת שבת כהלכתו, און כשרות און טהרה און צניעות פון אמאל, מרן זי"ע איז אין יענע תקופה געווען ללעג ולקלס אויף דער אמעריקאנער גאס.

די אזוי גערופענע אידישע פרעסע האט געשליידערט אויף אים טאג טעגליך חיצים ובליסטראות, אבער מרן זי"ע האט זיך נישט צוריקגעהאלטן פאר גארנישט, מיט דעם קליינעם ציבור וואס ער האט פארמאגט בשנת תש"ח האט ער בזיעת אפו געגרינדעט אונזער קהילה "קהל יטב לב ד'סאטמאר" און שפעטער די ישיבה און תלמוד תורה'ס און מיידל שולעס אין עטליכע געגנטן, ער האט אנגעהויבן בזעיר אנפין מיט געציילטע מיטגלידער פון זיין קהלה, און מיט געציילטע תלמידים אין זיינע מוסדות, נישט האבנדיג קיין שום געלד הכנסה, זייענדיג פאראכטעט פון די אמעריקאנער אידישע קרייזן וועלכע האבן אים געשטעלט שטיינער ביי שריט און טריט.

אויב איז אים נישט געגוג געווען די שנאה פון די אמעריקאנער אידן צוליב זיין ארבעט ארייינצופלאנצן ערליכע אידישקייט אין אמעריקע, איז אים שפעטער צוגעקומען פרישע ערגערע שונאים צוליב זיין קאמף קעגן די מדינה הציונית, אין וועלכע ער האט ארויסגעטרעטן אין דער עפנטליכקייט איינער אליין א יחיד, דערפאר האט ער צובאקומען אסאך שונאים אויך פון די היימישע חסידישע קרייזן וועלכע האבן אים באשמוצט און גע'רודף'ט ער האט אויך געליטן פון געוויסע רבנים און אדמורי"ם וועלכע האבן אים באקעמפט אין זיין הייליגע ארבעט, אבער מרן זצ"ל האט זיך פאר קיינעם נישט אפגעהאלטן פון זיין הייליגע ארבעט.

מיטן כח פון זיין מסירות נפש האט מרן זי"ע באוויזן אויפצואקערן דעם הארטן אמעריקאנער באדן, און ער האט איבערגעפלאנצט די צורה פון אידישקייט פון דער אלטער היים, ער האט מעמיד געווען רבבות תלמידים וועלכע האבן אויפגעשטעלט ערליכע אידישע שטובער לשם ולתפארת בדרך ישראל סבא, ער האט אויפגעשטעלט ערליכע בתי חינוך לויטן חינוך הישן, אזוי אז פון די אמאליגע אמעריקאנער טריפה'נע שטיינער, איז היינט פארוואנדלט געווארן הערליכע געגנטן אין ניו יארק און מאנטריאל, צו דעם אלעם איז מרן זי"ע צוגעקומען דורך זיין כח פון מסירות נפש.

מלחמה לה' בעמלק מיט גרויס מסירות נפש

דער רבי זי"ע איז געווען דער ראש הלוחמים, נאך אין דערהיים איידער די התייסדות פון די מדינה איז ער געווען פון די גרעסטע מקנאי קנאת ה' צבאות, מיט זיינע פייערדיגע דרשות קעגן די ציונים, און זינט די גרינדונג פון די מדינה האט ער נישט נאכגעלאזט, און מרעיש עולמות געווען קעגן די כופרים און פושעים וואס ווילן אויסרייסן די גאנצע תורה הק'.

נאך די מלחמה אין יאר תשכ"ז ווען א גרויסער חלק פון כלל ישראל איז ליידער נמשך געווארן נאך די מכלומר'שטע "ניסים" האט דער רבי זי"ע געהאלטן מורא'דיגע דרשות קעגן די ציונים און זייערע נאכשלעפער, אין איינס פון די דרשות האט דער רבי געשריגן: "איך בין מוכן ומזומן זיך מוסר נפש צו זיין על דבר אמת און איך האב נישט מורא פון סכנת חרב!".

עס איז באקאנט אז פאר איינער פון די שרייבער'ס פון די הייליגע ספר "על הגאולה ועל התמורה" וואס רביה"ק האט ארויסגעגעבן, האט דער רבי געזאגט: "איך שפיר אז דער מוח בלייבט מיר שטיין פאר גרויס ווייטאג.

אזוי אויך איז באקאנט אז פרשת ויחי אין יאר תשכ"ח האט דער רבי זי"ע געפייערט מיט גרויס מסירות נפש קען די גזירה פון חיטוטי שכבי, שפעטער האט ער געזאגט פאר הרה"ח ר' יעקב משולם גרינפעלד ז"ל פון די תורה שרייבערס, אז ער האט געמוזט ענדיגן ווייל ער האט געשפירט שטארקע הארץ ווייטאג, ליידער האט ער באקומען דעם סטראק בלויז עטליכע וואכן שפעטער.

הגה"ק משטראסבורג זי"ע חבר הבד"ץ העדה החרדית ירושלים פלעגט שטענדיג זאגן: אז דער רבי זי"ע האט אים אמאל געזאגט "ס'איז ביי מיר ברור אז איך בין געקומען אויף דעם עולם צו פירן א מלחמה קעגן ציונות.

מסירות נפש אין קאמף קעגן די מדינה

מיט דעם זעלבן כח האט מרן רביה"ק זי"ע באוויזן מציל צו זיין דאס יהדות החרדית פון די ציוניסטישע כופרים, נאכדעם ווען דער שלטון הערב רב האט זיך משתלט געווען אין ארץ ישראל, זיי האבן געגרינדעט די מדינה און האבן באוויזן צו שאפן א בלבול המוחות איבער די גאנצע וועלט, אפילו חרדישע אידן זענען דאמאלט ליידער נתפס געווארן צו ציונות, גלויבנדיג אז די מדינה איז א "אתחלתא דגאולה" ר"ל אדער איז עס געווען ביי זיי א מקום מנוחה מן השמים, אז אידן זאלן האבן וואו צו אראפלייגן דעם קאפ, רוב כלל ישראל האט באטראכט די מדינה אלס א ישועה, ווען די פרומע פארטייען האבן זיך מתחבר געווען צום שלטון המדינה, האבן זיי נאכמער פארגרעסערט דעם בלבול המוחות אין די אידישע וועלט, מיט זייערע דעות כוזבות געמישט מיט תורה און חסידות, עס האט אויסגעקוקט ווי

אשרי ילדותינו

די גאנצע אידישע וועלט ווערט פארכאפט אין מינות ואפיקורסות ר"ל.

דעמאלס איז וויטער מרן זצ"ל איינער אליין ארויסגעקומען מיט מסירות נפש ווי אברהם אבינו בשעתו, וועלכער האט צעשטערט די עבודה זרה'ס טראץ דעם וואס קיינער פון די גדולי ישראל האט זיך דאן נישט געוואגט ארויסצוקומען צו ערקלערן אין דער עפנטליכקייט אז אידישע קינדער טארן נישט גלייבן אין די דאזיגע ישועה, ווייל עס איז פשוט א אומגליק פאר כלל ישראל ברוחניות ובגשמיות.

אין יענע יארן האט דאס ממש געמיינט מסירות נפש, צו גיין קעגן שטארעם פון די גאנצע וועלט, ווער עס האט זיך נאר געוואגט עפעס ארויסצוזאגן א ווארט קעגן די מדינה איז געווען אין א סכנה איינגעשלינגען צו ווערן, דאן האט מרן זי"ע מיט מסירות נפש ממש ארויסגעשריגן דעם דבר ד' אז עס איז מינות און אפיקורסות צו גלייבן אז די מדינה וועט ברענגען א ישועה פאר אידן, פארקערט, די מדינה איז דער גרעסטער אומגליק פאר כלל ישראל ברוחניות ובגשמיות און על פי תורה איז אסור ביהרג ועל יעבור זיך צו מתחבר זיין צו די מדינה.

אבער ער איז גרייט געווען אלעס צו פארלירן אבי משפיע צו זיין דעם אמת'ן דבר ד' "איך שרעק זיך נישט מפני סכנת החרב" האט ער זיך דערביי אויפגעפעגט זיין העמד קעגן הארץ און האט אויסגעשריגן ווייזנדיג מיטן פינגער "איך בין גרייט מ'זאלמיר שיסן צוליב מיין קאמף פארן כבוד שמים, און איך וועל נישט צוריקטרעטן פון זאגן דעם אמת, ווייל מ'דארף האבן מסירות נפש" עכל"ק.

מיר קענען זיך היינט נישט פארשטעלן וויפל רדיפות מרן זי"ע האט געליטן צוליב זיינע געוואגטע ארויסטריטן, וויפל מסירות נפש דאס האט אים געקאסט, אבער ביי אלע אומשטענדן האט ער זיך געהאלטן פעסט, אפילו ווען ער האט נישט געהאט קיין הילף פון קיינעם, ער האט אויסגעשריגן ווי משה רבינו בשעתו "מי לד' אלי... ויאספו אליו כל בני לוי".

צוביסלעך צוביסלעך האבן אידישע הערצער אנגעהויבן צו פילן אז דער צדיק שרייט אויס דעם אמת מיט מסירות נפש. פון יאר צו יאר האבן אלס מער אידן איינגעזען דעם אמת און האבן זיך פורש געווען פון די עבודה זרה הציונית, די מחנה פון אומפארטייאישן יהדות החרדית איז געוואקסן פון יאר צו יאר, מיטן כח פון זיין מסירות נפש איז פארבליבן רבבות אידן מיט די ריינע אמונה אן קיין תערובת מינות.

דורכן זעלבן כח פון מסירות נפש האט מרן זי"ע זוכה געווען צו בעקעמפן די גזירות נגד עקירת הדת פון דעם שלטון הציוני, וועלכע האבן גלייך נאכן באקומען דעם שלטון פרובירט ארויסצוגעבן איין גזירה נאך די צווייטע ווי גיוס בנות, גיוס בני הישיבות, נתוחי מתים, חוק חינוך חובה אפצושוואכן די ערליכע תלמוד תורה'ס, און מעביר זיין על הדת אלע אידישע קינדער, ווי אויך די גזירה פון די מועדון אין מאה שערים, און געמישטע בריכה אין ירושלים, און נאך פילע גזירות רעות מיטן ציל פון פולשטענדיג אויסצורייסן דעם דת פון אידן, לויט זייערע פינסטערע פלענער וואלט שוין לאנג נישט געדארפט פארבלייבן קיין שם ושארית פון יהדות החרדית, היל"ת.

אבער בחסדי ד' האבן זיי נישט באוויזן דורכצופירן זייערע פלענער דורך דאס מסירות נפש פון מרן זי"ע, וועלכער האט אנגעפירט פון חוץ לארץ אן עפנטליכן קאמף קעגן די מדינה, ער האט אנגעפירט מיט עפנטליכע דעמאנסטרציעס אין די גאסו פון ניו יארק, און האט גלייכצייטיג געמוטיגט דעם אופארטייאישן יהדות החרדית אין ירושלים צו שטיין פעסט אין קאמף, און מיטן כח פון די דאזיגע מחאות וועלכע האבן געהאט א ברייטן אפקלאנג אין די וועלט, דאס האט צוריקגעהאלטן די ציונים דורכצופירן די גזירות שמד אויפן יהדות החרדית, און גאר אסאך פעלער ווען זיי האבן געפלאנט דורכצופירן זייערע גזירות בפועל, האבן זיי געמוזט צוריקטרעטן צוליב דעם מעכטיגן ווידערשטאנד און מסירות נפש פון מרן זי"ע ועדתו בחוץ לארץ.

מיר קענען זיך נישט היינט פארשטעלן וואס פאר א מסירות נפש די דעמאנסטראציעס אנטקעגן די מדינה זענען געווען אין יענע יארן ווען ידם של ציונים איז געווען תקיפה, און זיי זענען געווען גרייט צו שיסן - ח"ו- דעם רבי'ן זי"ע, דער רבי האט עטליכע מאל באקומען דראונגס בריוון אז אויב ער וועט נישט אויפהערן וועט מען אים אומברענגען, אזוי ווי זיי האבן געטאן מיט דעהאן הי"ד אז מ'האט א געוויסע תקופה געמוזט שטעלן א באוואפנטן שומר אין הויז פן מרן זי"ע.

רביה"ק בעל ברך משה זי"ע האט דערציילט אז ער איז איינמאל געזעסן ביי אזא איינע פון די דעמאנסטראציעס קעגן די מדינה נעבן זיין פעטער (מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע) אינמיטן איז אים באפאלן א שרעק אז דא האבן די ציונים א געלעגנהייט ח"ו דורכצופירן זייערע געמיינע סטראשונגען ח"ו.

האט דער רבי דער ברך משה זי"ע, זיצנדיג נעבן רבינו הקדוש זי"ע געפרעגט דעם פעטער, צי פארווארפט זיך נישט אריין אין הארץ א חשש און מורא טאמער וועט עמיצער פון די בריונים חלילה וועלן פוגע זיין אין אים.

האט דער רבי זי"ע געענטפערט בערך מיט דעם לשון, איך האב שוין לאנג אויפגעגעבן דעם פחד פאר די רשעים ומנאצי השם! פאר זיי האב איך קיין מורא נישט! דער

אשרי ילדותינו

איינציגער פאר וועמען איך האב מורא, איז פאר קודשא בריך הוא! בלתי לד' לבדו ומפחד הדר גאון עוזו"!

אט מיט דעם כח פון מסירות נפש האט מרן זי"ע באוויזן צו באזיגן די ציונים זיי זאלן נישט קענען דורכפירן זייערע גזירות פון עקירת הדת, ער האט משפיע געווען מיט זיין מסירות נפש אויפ'ן גאנצן כלל ישראל זיי זאלן זיין גרייט צום קאמף במסירות נפש, דאס האט אביסל אפגעשוואכט דעם מעכטיגן כח הטומאה פון די ציונים, אז טראצדעם וואס זיי האבן ליידער באוויזן מעביר צו זיין על הדת רבבות מישראל, איז אבער דאך פארבליבן א שם ושארית מישראל, דאס יהדות החרדית אין ארץ ישראל מיט זייערע מוסדות בליען ווייטער לשם ולתפארת בחסדי השי"ת.

די מוסדות וואס האבן אויסגעפאלגט מרן זי"ע'ס הוראות, נישט צו נעמען קיין שטיצע פון די ציונים שטייען ביים היינטיגן טאג ב"ה און א בעסערן מצב ווי די מוסדות וועלכע האבן נישט עומד געווען בנסיון און האט זיך פארקויפט פארן עקר הציוני, יענע פלאגן זיך היינט אויסטערליש פאר זייער עקזיסטענץ זינט די מדינה האט געשניטן פון זייער שטיצע צו זיי, און פון דער אנדערע זייט צווינגט די רעגירונג יענע מוסדות איינצופירן די לימודים פון תכנית הליבה, וואס איז שוין היינט ליידער באקאנט וואס זיי ברענגען אריין אין די ישיבות און שולעס די טריפה'נע לימודים.

היינט שטעלט זיך ארויס אז די וואס האבן אלע יארן געהאט מסירות נפש און האבן מוותר גווען אויף די ריזיגע סומעס ציוניסטישע געלטער, די זענען די מערסטע פאר זיכערט - בדרך הטבע- אז זייערע מוסדות וועלן ווייטער עקזיסטירן ברוחניות ובגשמיות.

אין זיינע לעצטע יארן ווען רביה"ק זי"ע איז שוין נישט געווען אין די כוחות האט ער זיך כמה פעמים אנגעשטרענגט און געשריבן זיין דעת תורה אויף די מאורעות הזמן, אויך אינעם לעצטן יאר לימי חייו הק' עלי אדמות האט ער מיט גרויס מסירות נפש און העכער פון זיינע כוחות מייסד געווען די "קרן הצלה" און אריבער גערופן דעם בית דין צדק פון ירושלים צו די גרויסע אסיפה, אויך איז דער רבי זי"ע אריינגעקומען מיט גרויס מסירות נפש פון קרית יואל צו די אסיפה און משמיע געווען זיינע דברים חוצבים להבות אש.

דער כלל וואס מיר דארפן וויסן היינטיגע צייטן איז, אז מיר דארפן זיך אפלערנען אויף די הצלחות, אז דאס וואס מען טוט מיט מסירות נפש פאר כבוד שמים איז מען זיכער מצליח, אויב ווילן מיר ווייטער מצליח זיין זיך צו האלטן אין די שווערע צייטן מיט די גרויסע נסיונות, זיך צו קענען ווייטער פירן אויף די וועג פון אונזערע עלטערן און רבי'ס, נישט קוקן אויף גארנישט נאר ארבעטן פאר כבוד שמים, אזוי ווי מיר האבן צוגעזען ביי רביה"ק זי"ע, נאר אויב מיר וועלן זיך אזוי פירן וועלן מיר זיכער מצליח זיין, מיר זענען מתפלל אז מיר זאלן טאקע זוכה זיין זיין צו גיין אין די וועגן פון אונזערע הייליגע רבי'ס טאקע מיט מסירות נפש ביז מיר וועלן זוכה זיין צו גיין קעגן גואל צדק מיט מרן רבינו הגה"ק שליט"א בראשינו במהרה בימינו אמן.

מיר האבן געזעהן וואונדעליכע זאכן אין זיין מסירות נפש

רביה"ק בעל ברך משה זי"ע שרייבט אין די הקדמה אויפן ספר הק' שו"ת דברי יואל מיט זיין הייליג לשון: "מיר האבן געזען וואונדערליכע זאכן אין זיין מסירות נפש ביים לערנען תורה מיט זיינע באליבטע תלמידים, די טיפע שיעורים נאכאנאנד, פון יונגערהייט אנגעפאנגען ביז זייענדיג אין די שפעטערדיגע יארן האט ער געהאט א ישיבה ווי עס איז געווען דער סדר פון זיין הייליגע עלטערן שוין פון דורי דורות.

זיך מבזה געווען פארן כבוד שמים

הרה"ק רבי יענקעלע פון פשעווארסק זי"ע פלעגט נאכזאגן פון זיין הייליגן שווער הרה"ק רבי איציקל פון פשעווארסק זי"ע אז "בדורינו האט זיך קיינער נישט אזוי מבזה געווען פאר כבוד שמים ווי דער סאטמאר רב".

גדול הדור אין מסירות נפש

עס ווערט דערציילט אין נאמען פון הגה"ק רבי בנימין ראבינאוויטש זי"ע חבר הבד"ץ העדה החרדית ירושלים ווען ער פלעגט זייער אסאך מאל רעדן פון רביה"ק זי"ע האט ער געזאגט אמאל "סאטמאר רב איז געווען דער גדול הדור אין מסירות נפש" ער האט דערציילט אז איינמאל האבן אים די ציונים געוואלט אומברענגען אויב ער וועט נישט אויפהערן די מלחמה קעגן די ציונים האט ער זיך איינגעשפארט אין זיין צימער דריי טעג, און ער האט מברר געווען פאר זיך אז עפ"י הלכה איז ער מחוייב צו גיין ווייטער מיט מסירות נפש, רבי בנימין האט אויסגעפירט "ווען נישט דער סאטמאר רב וואלטן די ציונים אויסגעפירט אלעס וואס זיי האבן פלאנירט מיטן אויסרייסן דעם דת".

קעסטל רעטעניש אויף ספרי רבותינו הק' עצי התמרים

ק	ה	ה	ט	י	ע	ה	ש	מ	ח	מ	ש	י	ב	ו	ע
ד	ד	ב	ש	ת	מ	צ	ש	ו	ב	ה	י	ש	ר	א	ל
צ	ח	ו	ט	מ	ה	ר	י	ט	ה	ט	א	ד	ל	ר	ה
י	ה	ס	ש	מ	כ	ע	א	ח	ב	ש	צ	ו	ת	נ	ג
נ	ח	י	פ	ת	ר	ר	ו	ל	י	ל	מ	כ	פ	נ	א
ב	מ	ת	י	ח	י	ה	ב	ש	א	י	ט	י	י	ב	ו
א	ש	ג	מ	ל	ב	ו	מ	ד	י	ר	מ	ז	ל	א	ל
ת	י	ע	ח	מ	ר	ז	מ	ה	ב	י	כ	ו	ה	נ	ה
ו	ר	י	ר	מ	י	ה	כ	ט	ש	ר	ר	ת	ל	ד	ו
ש	ע	ש	ת	י	י	נ	ו	ר	ו	מ	ו	ע	מ	ה	ע
ש	ש	י	ע	מ	ת	ב	פ	נ	ו	ב	ל	מ	ש	ר	ל
מ	ש	נ	נ	ר	א	ה	א	ב	א	נ	ה	א	ה	ו	ה
ע	ה	ו	ל	י	י	ל	י	ד	ט	ש	ת	נ	ו	א	ת
ו	ת	ר	כ	א	ע	ת	י	ל	י	י	ש	ר	ר	י	מ
א	ש	ש	א	ז	ת	ל	ו	נ	ה	ע	י	ל	ו	ר	ו
א	ב	ו	ר	ט	י	ד	ב	ר	י	י	ו	א	ל	ע	ר
ת	י	נ	ו	מ	ב	א	נ	ר	ה	א	י	ר	ע	ש	ה

ישמח משה
תפילה למשה
זכרון אלעזר
ייטב לב
ייטב פנים
רב טוב
שו"ת אבני צדק
קדושת יום טוב
עצי חיים
דברי יואל
ויואל משה
על הגאולה ועל התמורה
מהר"י ט"ב
ברך משה
מהר"ם ט"ב
שערי אהרן
שערי ישועה
שערי שמחה
שערי תורה
שערי אורה
שערי תהילה
אבני שהם
זכרון תרועה
שובה ישראל
צלא דמהימנותא
זבח פסח
מילי דאבות
מהר"א ט"ב

ווען מ'ענדיגט דארף מען צוזאם נעמען די אלע איבערגעבליבענע אותיות און עס אריין שרייבן אין די קומענדיגע קעסטלעך וועט אויסקומען א תפילה וואס מ'בעט דעם אויבערשטן אז ער זאל אונז העלפן אזוי ווי ער האט געהאלפן פאר די אבות